

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
CIVILTIESISKO ZINĀTŅU KATEDRA

**SAPRĀTĪGA TERMIŅA JĒDZIENS UN NOTEIKŠANA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS LIKUMA
28.PANTA CETURTĀS DAĻAS KONTEKSTĀ**

BAKALaura DARBS

Autors: **Toms Apermanis**

Studenta apliecības Nr.: ta19007

Darba vadītājs: docents Dr. iur. **V.Mantrovs.**

Rīgā 2022

ANOTĀCIJA

Šī darba mērķis ir izpētīt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtajā daļā paredzētās pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja tiesības un pienākumus pret patērētāju, kad pirkuma objekts, kuram ir trūkumi, apmaināms vai tā neatbilstība līguma noteikumiem novēršama saprātīgā termiņā, noskaidrot šī panta atbilstību Eiropas Savienības Direktīvām, kā arī analizēt, saprast un salīdzināt juridiskās literatūras autoru domas attiecībā uz šo pantu. Tāpat darbā tiks apstiprināti vai apgāzti pieņēmumi, interpretēti viedokļi un iegūti jauni viedokļi par iespējamiem risinājumiem un uzskatiem, kādam vajadzētu būt saprātīgam termiņam, lai labāk saprastu kā rīkoties gan patērētājam, gan pārdevējam atsevišķās situācijās. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtajā daļā noteikts, ka prece apmaināma vai tās neatbilstība līguma noteikumiem novēršama bez atlīdzības (tajā skaitā bez preces nosūtīšanas, darba, materiālu un citu izmaksu atlīdzināšanas) un saprātīgā termiņā, neradot neērtības patērētājam un ņemot vērā preces raksturu, kā arī paredzamo tās lietošanas nolūku.¹ Šāda norma ir pieņemama, taču tā var izraisīt neskaidrības un radīt strīdu situācijas dažādās interpretācijas dēļ.

Lai atrisinātu esošos un iespējamus problēmjaucējumus, autors izanalizēs dažādus juridiskos avotus par normas pielietojumu, iespējamām neskaidrībām un pareizu interpretāciju, kā arī aplūkos dažādus tiesu spriedumus, kas ļaus saprast kā šo normu piemēro tiesas, un vai neveidojas pretrunas un neatbilstības starp tiesu interpretāciju, un juridiskajā literatūrā ietvertajiem skaidrojumiem.

¹ Patērētāju tiesību aizsardzības likums: LV likums. Pieņemts 18.03.1999. Latvijas Vēstnesis, 1999, Nr. 104/105.

ANNOTATION

The aim of this work is to investigate the rights and obligations of the seller or service provider towards the consumer provided for in Article 28, paragraph four of the Consumer rights protection law when the defective product is exchanged or its non-compliance with the contract is remedied within a reasonable time, and to compare the views of the authors of the legal literature on this article. The work will also confirm or overturn assumptions, interpret views and gain new views on possible solutions, what should be this reasonable time to better understand how both the consumer and the seller should act in individual situations. Article 28, paragraph four of the Consumer rights protection law stipulates that a product shall be exchanged or its non-compliance with the terms of the contract shall be remedied free of charge (including shipping, reimbursement of labor, materials and other costs) and within a reasonable time without inconvenience to the consumer as well as the intended purpose of its use. Such a provision is acceptable, but it may lead to confusion and divergent interpretations of the situation.

In order to solve existing and potential problems, the author will analyze different legal sources on the application of the norm, possible ambiguities and correct interpretation, as well as various court judgments that will allow to understand how this norm is applied and whether there are contradictions and inconsistencies between practice and literature.

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	5
1. Saprātīga termiņa jēdziens	7
1.1. Saprātīga termiņa jēdziens kopsakarā ar pārējām ģenerālklausulām	9
1.2. Saprātīga termiņa noteikšana dažādās situācijās	15
2. Saprātīga termiņa iepriekšējais regulējums.....	19
3. Saprātīga termiņa piemērošana	23
Secinājumi	31
Izmantotā literatūra	33
Pielikumi	36
Dokumentārā lapa	40

IEVADS

Autors pētīs jautājumus par patērētāja tiesībām un pārdevēja tiesībām, par saprātīga termiņa precizitāti, iespējamu precīzu noregulējumu dienās, iemeslu atstāt to nedefinētu, kā arī tiesu nostāju uz atsevišķiem jautājumiem saistībā ar saprātīgu termiņu dažādos pirkumu gadījumos.

Pēdējā laikā ir pieaudzis patērētāju pieprasījums pēc dažādiem pirkuma objektiem, kuri tiek iegādāti gan interneta vidē, noslēdzot ar pārdevēju distances līgumu, gan arī joprojām fiziskos veikalos, klātesot abām pusēm. Šāda pieauguma iemesls pēdējo divu gadu laikā gan Latvijā, gan visā pasaulē visticamāk ir Covid-19 pandēmijas rezultātā noteiktie ierobežojumi. Jāņem vērā, ka globālā pandēmija nav vienīgais iemesls sekmīgām *Business to Consumer* attiecībām. Tās attīstās un pilnveidojas jau ilgu laiku, jo patērētāju pieprasījums pēc dažādiem pirkuma objektiem palielinās, kā rezultātā rodas arvien vairāk pārdevēji, lai nodrošinātu pirkuma objektu apjomu visiem patērētājiem, kuri vēlas šos objektus iegādāties.²³⁴ Tas nozīmē, ka normatīvajam regulējumam ir jābūt pēc iespējas precīzākam, lai izvairītos no neskaidrībām, jo paļauties uz vispārīgām likuma normām, pārdevēju nodomiem un viedokļiem, un pirkuma līgumiem nav droši, jo pārsvarā šie līgumi ir tipveida līgumi, kas nozīmē, ka pārdevējs ir izveidojis līguma noteikumus pēc saviem ieskatiem, neļaujot patērētājam tos grozīt. Kā arī bieži vien kādai no pusēm šķiet, ka tās tiesības ir aizskartas un, lai atrisinātu strīdus tās vēršas tiesā pēc palīdzības. Un, lai tiesa nolemtu, kurai pusei ir taisnība, atbildes tiek meklētas interpretējot atbilstošo likumu normas, tāpēc, lai gan pirms puses vēršas tiesā, gan arī pašā tiesas procesa laikā patērētājam un pārdevējam būtu saprotamākas viņu tiesības un pienākumi, nepieciešams izvērsti atbildēt uz jautājumiem, kuri rodas no attiecīgām likuma normām.

Lai noregulētu attiecības starp patērētāju un pārdevēju, ir, pirmkārt, jāizveido tiesisks un tiesībās vienlīdzīgs līgums, kas atbilst tiesiskajam regulējumam, otrkārt, jāpiemēro Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas, kā arī jāmeklē saistība starp Eiropas Savienības Direktīvām un Latvijas nacionālām normām, tādā veidā pastiprinot nacionālo normu spēku, kā arī atrisinot vēl noregulētus jautājumus.

² Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par 2011.gadu. Pieejams:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjCjIXbgYT2AhXYR_EDHdfLANUQFnoECCYQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ptac.gov.lv%2F1v%2Fmedia%2F92%2Fdownload&usq=AOvVaw29tiWyGAUo8iGeaE3_Vt-Y.

³ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par 2017.gadu. Pieejams:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjCjIXbgYT2AhXYR_EDHdfLANUQFnoECAgQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ptac.gov.lv%2F1v%2Fmedia%2F3%2Fdownload&usq=AOvVaw3XL20DcXLfiubBTpBrxTH

⁴ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par 2020.gadu. Pieejams:

<https://www.ptac.gov.lv/lv/media/2269/download>

Patērētāju tiesību aizsardzības likums atspoguļo Eiropas parlamenta un padomes Direktīvā 2019/771 „Par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem”⁵ iekļautos noteikumus, ar kuru atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK „Par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām”⁶

Šajā darbā tiek apskatītas iespējamās Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtais daļas interpretācijas, problēmas, kas varētu rasties neprecīzi piemērojot šī normu praksē, Latvijas un Eiropas tiesu prakse, kā arī mēģinājumi atrisināt dažas hipotētiskas strīdus situācijas. Iespējams, dažādos gadījumos, kad faktiskie apstākļi sakrīt, tiesas spriedumi var atšķirties.

Darba uzdevums ir sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem:

Vai saprātīga termiņa ilgums var atšķirties vienādu faktisko apstākļu gadījumos?

Kā saprast cik garš būs saprātīgs termiņš?

Vai pārdevējam jāvienojas par saprātīga termiņa ilguma noteikšanu?

Kā iztulkojams saprātīga termiņa jēdziens?

Vai saprātīga termiņa jēdziens ir nostiprināts arī citās tiesību sistēmās?

Kad šāds noteikums radies, un vai tas ir atrisinājis problēmas, vai tieši otrādi – radījis jaunas?

⁵ Eiropas parlamenta un padomes Direktīva 2019/771 par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem. Pieņemts 19.05.2019.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām. Pieņemts 25.05.1999. Spēkā līdz 31.12.2021.

1. SAPRĀTĪGA TERMIŅA JĒDZIENS

Iepriekšminētajā Eiropas parlamenta un padomes Direktīvā Nr.2019/771 noteikts, ka, lai patērētājus pasargātu no ilgas kavēšanās riska, jebkāda labošana vai nomaiņa būtu sekmīgi jāpabeidz saprātīgā laikposmā. Saprātīgam laikposmam labošanas vai nomaiņas pabeigšanai būtu jāatbilst īsākajam iespējamajam laikposmam, kas nepieciešams, lai pabeigtu labošanu vai nomaiņu. Minētais laikposms būtu objektīvi jānosaka, ņemot vērā preču veidu un sarežģītību, neatbilstības veidu un būtiskuma pakāpi un labošanai vai nomaiņai nepieciešamos centienus. Īstenojot šo Direktīvu, dalībvalstīm būtu jāspēj interpretēt labošanai vai nomaiņai nepieciešamā saprātīgā laikposma jēdzienu, paredzot noteiktus laikposmus, kurus kopumā var uzskatīt par labošanai vai nomaiņai pietiekamiem. Šāds apgalvojums izvirza divus svarīgu apstākļus, kuri jāņem vērā. Pirmkārt, lai arī saprātīgs termiņš, šķiet, ir tiesība, kas būtu piemērojama patērētājam, nedrīkst aizmirst par pašu pārdevēju. Minētā pirkuma objektu atgriešana pārdevējam to trūkumu novēršanai vai nomaiņai apgrūtina pārdevēju, tādā veidā samazinot un „bremzējot” viņa uzņēmējdarbību jeb komercdarbību. Tas nozīmē, ka pārdevējs ir tikpat ieinteresēts interpretēt saprātīgu termiņu, kā tas ir noteikts Direktīvā Nr. 2019/771 – īsākais iespējamais laikposms, kurā novērst atgrieztās pirkuma objekta bojājumus. Otrkārt, Direktīvā noteikts, ka dalībvalstīm jāinterpretē saprātīga termiņa jēdziens, kas, kā jau iepriekš pieminēts, Latvijā tika īstenots ar iepriekš pieminēto Ministru kabineta noteikumu punktu, kurā noteikts, ka pārdevējs prasību izpilda septiņu dienu laikā pēc atbildes uz prasījuma pieteikumu sniegšanas termiņa beigām, ja puses nav rakstiski vienojušās par citu termiņu, tomēr šiem noteikumiem zaudējot spēku, saprātīga termiņa noteikšana atkal ir patērētāja, pārdevēja un strīda gadījumā - Patērētāju tiesību aizsardzības centra vai tiesas pārziņā.

Saprātīga termiņa ilgums visos pirkuma objekta neatbilstības līguma noteikumiem novēršanas gadījumos ir atšķirīgs. Tas nozīmē, ka vienai pirkuma objektu grupai neatbilstības novēršana tiks veikta vienas vai divu nedēļu laikā, tomēr citai pirkuma objektu grupai neatbilstības novēršana aizņems mēnesi vai pat ilgāk. Šāda atšķirība saprātīga termiņa ilgumos nenozīmē, ka viena situācija ir pareizāka par otru. Tas nozīmē, ka likumdevējs ir ar nodomu iekļāvis saprātīga termiņa jēdzienu, kas nav precīzi noregulēts dienās. Piemēram, tādas viedierīces kā mobilā telefona trūkumu novēršana varētu aizņemt vairāk laika, nekā pirkuma objekta, kura uzbūvē nav iekļautas sīkas detaļas, kuras nodrošina šīs te elektronikas ierīces darbību. Patērētāju strīdu risināšanas komisija 2018.gada 21.augustā ir risinājusi strīdu starp patērētāju un sabiedrību saistībā ar iegādāto krēslu. Ņemot vērā iepriekšminēto, krēsls būtu uzskatāms par vienkāršas uzbūves pirkuma objektu un tā neatbilstību novēršanai nevajadzētu aizņemt daudz laika. Komisijas lēmumā noteikts, ka „2017.gada 22.aprīlī patērētājs sabiedrībā iegādājās precī, par kuru veica samaksu 39,00 EUR. Lietošanas laikā precei radās defekts. Patērētājs 2017.gada 30.novembrī vērsās sabiedrībā ar iesniegumu un pieprasīja sabiedrībai veikt preces

remontu vai atmaksāt naudu. Patērētājs no sabiedrības atbildi nesaņēma. Sabiedrība pieņēma krēslu remontam un krēsls saremontēts netika. Patērētājs iesniedza iesniegumu Patērētāju tiesību aizsardzības centram. Komisija, izvērtējot strīda faktiskos apstākļus, secina, ka sabiedrība ilgstoši precei nav novērsusi neatbilstības līguma noteikumiem, radot būtiskas neērtības patērētājam, tādējādi patērētājam ir tiesības atcelt līgumu un saņemt samaksāto naudu.”⁷ Lēmumā nav norādīts kad patērētājs ir vērsies Patērētāju tiesību aizsardzības centrā ar iesniegumu, tomēr ņemot vērā to, ka Lēmums ir pieņemts 2018.gada 21.augustā, kas ir deviņus mēnešus pēc vēršanās pie sabiedrības, pieņemams, ka sabiedrība nav ievērojusi saprātīga termiņa ilgumu.

Lai precīzāk būtu iespējams noteikt cik ilgs ir katrs atsevišķais saprātīga termiņa ilgums, ir jāaplūko visas Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtajā daļā iekļautās ģenerālklausulas.

⁷ Patērētāju strīdu risināšanas komisijas 2018.gada 21.augusta lēmums Nr.86 -psrk par strīdu. Pieejams: https://registri.ptac.gov.lv/sites/default/files/ctools/lemums_nr.86_-_psrk.pdf [aplūkots 06.05.2022.]

1.1. SAPRĀTĪGA TERMIŅA JĒDZIENS KOPSAKARĀ AR PĀRĒJĀM ĢENERĀLKLAUZULĀM

Ir iespējams labāk saprast tiesisko regulējumu, aplūkojot tiesu praksi, kas attiecīgajā laika posmā nosaka vai arī nenosaka saprātīga termiņa ilgumu. Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 10.marta spriedumā tiesa izskatot lietu par telefona nodošanu pārdevējam remonta veikšanai, nonāk pie secinājuma, ka ņemot vērā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtajā daļā noteikto par saprātīgu termiņu un neērtību nesagādāšanu patērētājam, un ka, kā zināms, mobilā tālruņa izmantošana ir ļoti nepieciešama mūsdienu vidusmēra patērētājam, saprātīgs termiņš ir 14 dienas līdz 1 mēnesim.⁸ Šajā laikā joprojām spēkā bija Ministru kabineta noteikumi Nr.631, kas nozīmē, ka pārdevējam nevienojoties ar patērētāju par garāku neatbilstību novēršanas termiņu, tās jānovērš septiņu dienu laikā. Izpētot šo spriedumu var saprast, ka tiesa nosakot saprātīga termiņa ilgumu ņemusi vērā pirkuma objekta neatbilstības novēršanas kompleksitāti, tāpēc kā minimālo saprātīga termiņa ilgumu noteica 14 dienas. „No lietā esošajiem pierādījumiem neizriet, ka pieteicējs un pārdevējs būtu vienojušies par remonta izpildes termiņu – pieteicējs norāda 2 nedēļu termiņu, bet pārdevēja pārstāve norāda, ka vienojušies, ka preces trūkumi tiks novērsti 14 dienu līdz 1 mēneša laikā. Šāds fakts netika norādīts arī pārdevēja izsniegtajā remonta kvītī. Ministru kabineta Noteikumu Nr.154, kas bija spēkā līdz 2006.gada 8.augustam, t.i., līdz attiecīgā lēmuma pieņemšanai, 12.punkts noteica, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs piekrīt izpildīt patērētāja prasību vai rakstiski vienojas par alternatīvu prasības izpildes veidu, tad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs rakstiski informē patērētāju par attiecīgās prasības izpildes datumu. Prasība izpildāma septiņu darbdienu laikā pēc prasījuma pieteikuma saņemšanas, ja puses rakstiski nav vienojušās par citu termiņu.” Lielu sarežģītību šai lietai piešķir pušu nevienošānās par pagarinātu ilgumu neatbilstību novēršanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, pirmkārt, saprātīga termiņa ilgums nosakāms kopsakarā ar noteikumu, ka patērētais laiks neatbilstības līguma noteikumiem novēršanai, nevar būt tik garš, kas sagādā neērtības patērētājam. Tas nozīmē, ka, lai arī saprātīga termiņa ilgums nav precīzi noregulēts, tā maksimālo ilgumu ierobežo tieši nesagādājot neērtības patērētājam jēdziens.

⁸ Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 10.marta spriedums lietā Nr. A42493306. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/9083.pdf> [aplūkots 18.03.2022.]

Turpinot pētīt šo pašu lietu, tikai nu jau no Augstākās tiesas sastāva skatu punkta, novērojams vēl neparastāks likumā neiekļauts normu tulkojums, kas vistiešākā mērā saistās ar saprātīgu termiņu un tā iztecienu.⁹ „2006.gada 30.martā pārdevējs jeb SIA „DT Mobile” saņēma pieteicēja iesniegumu, kurā norādīts, ka telefona remonts nav veikts divu nedēļu laikā, kā bija solīts, ka viņš atsakās no defekta novēršanas un vēlas lauzt noslēgto līgumu par telefona iegādi, kā arī saņemt atpakaļ samaksāto naudu par telefonu. 2006.gada 26.jūnijā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņēma lēmumu, ar kuru netika konstatēts patērētāju tiesību pārkāpums. Lēmumā norādīts, ka pieteicējs bija izvēlējis telefona remontu, kas tika veikts saprātīgā termiņā. Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka pieteicējam tika apsolīts veikt remontu līdz 2006.gada 24.martam. Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu par minēto lēmumu, Ekonomikas ministrija norādīja, ka telefona remonts tika veikts nepilna mēneša laikā, kas, ņemot vērā preces raksturu un tehnisko sarežģītību, uzskatāms par saprātīgu termiņu. Tā kā pieteicējs sākumā bija izvēlējis preces remonta veikšanu, preces pārdevējam remonta laikā nebija pienākuma piekrist pieteicēja prasībai lauzt līgumu un atmaksāt samaksāto naudu. Tātad patērētājam ir tiesības izvēlēties vienu no likuma 28.panta pirmajā daļā minētajiem variantiem, bet preces neatbilstība līguma noteikumiem novēršama saprātīgā termiņā, neradot neērtības patērētājam, ņemot vērā preces raksturu un paredzamo lietošanu.” Pie līdzīga secinājuma nonāk arī Administratīvā apgabaltiesa 2015.gada 2.aprīļa spriedumā Nr.A420465411. „Termins „saprātīgā termiņā” tulkojams sistēmiski Patērētāju tiesību aizsardzības likuma ietvaros. Minētā likuma 35.pants noteic, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu. Tiesas ieskatā šī norma netieši norāda uz to, kas ir vērtējams kā saprātīgs termiņš, proti, 30 dienu termiņš. Mēneša termiņš ir saprātīgs laika periods, ar ko patērētājam ir jārēķinās, nododot mobilo telefonu kā pietiekami sarežģītu elektronisku ierīci tā trūku novēršanai. Tas, ka prece neatrodas pie patērētāja arī vienu dienu, var radīt patērētājam neērtības. Tomēr tieši saprātīgs termiņš ir galvenais kritērijs, kādā jāveic preces neatbilstības novēršana. Tikai tad, ja netiek ievērots saprātīgs termiņš, var būt runa par ievērojamu neērtību sagādāšanu.”¹⁰ Tātad abas minētās tiesību normas nosaka atšķirīgus termiņus, kādā izpildāma patērētāja prasība pirkuma objektu trūkumu novēršanas gadījumā. Taču, tā kā likumiem ir augstāks juridiskais spēks nekā Ministru kabineta noteikumiem, ir piemērojams iepriekš minētajā likumā noteiktais saprātīgais termiņš. Salīdzinot minētās normas, secināms, ka likuma 28.panta otrā daļa paredz

⁹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 10.februāra spriedums lietā SKA-27/2010. Pieejams:

<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/16744.pdf> [aplūkots 18.03.2022.]

¹⁰ Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 2.aprīļa spriedums Nr.A420465411. Pieejams:

<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/221080.pdf> [aplūkots 18.03.2022.]

augstāku patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, nekā Direktīvas 99/44/EK 3.panta 3.punkta trešā daļa, jo likums norāda, ka preces neatbilstības novēršanai cita starpā jābūt tādai, kas nerada „neērtības” patērētājam, bet direktīvā norādīts uz „ievērojamu neērtību” neradīšanu patērētājam. Ievērojot Kopienas tiesas 2008.gada 17.aprīļa sprieduma lietā Nr.C-404/06 *Quelle AG pret Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände*, kurā, interpretējot Direktīvas 1999/44/EK 3.pantu, tiesa norādīja, ka „jebkura preču labošana jāveic ne tikai pieņemamā laikā, bet arī, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam. Ja minētie noteikumi par preces remontu netiek ievēroti, patērētājam ir tiesības prasīt preces cenas samazināšanu vai līguma atcelšanu un par precī samaksātās naudas summas atmaksu.”¹¹

Tātad, pirmkārt, ir izsecināms, ka saprātīgs termiņš darbojas kā „atslēga” uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.pantā noteiktajām patērētāja tiesībām. Pirmatnēji patērētājam ir tiesības vai nu atgriezt pirkuma objektu, lai tai tiktu novērsti tā trūkumi, vai atgriezt to, lai pārdevējs to nomainītu pret citu tādu pašu. Patērētājam ir piešķirta brīvība izvēlēties starp šīm divām opcijām. Pusēm vienojoties par tālāko rīcību, tas ir, neatbilstību novēršana vai apmaiņa, pārdevējam tiek uzlikts pienākums izpildīt šo izvēlēto tiesību saprātīgā termiņā. Ja tiek pārsniegts saprātīgs termiņš, tad patērētājs var izmantot 28.panta atlikušās tiesības, proti, pirkuma objekta cenas samazinājums vai līguma atcelšana un samaksātās naudas atmaksa.

Otrkārt, Augstākā tiesa iepriekšminētajā spriedumā ir noteikusi, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturto daļu ir jāiztulko kopsakarā ar šī paša likuma 35.pantu, kas noteic, ka it kā saprātīgs termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienu ilgu laika periodu. Tomēr autors uzskata, ka šāds pieņēmums nav īsti pareizs, jo ir pirkuma objekti, kuru neatbilstību novēršana var aizņemt ilgāku laiku. Kas nozīmē, ka patērētājs nevar, paļaujoties uz šo spriedumu, sagaidīt 30 dienu termiņa izteicējumu un tūlītēji pieprasīt pārdevējam pirkuma objekta cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu, un gaidīt, ka pārdevējs izpildīs šādu patērētāja prasību.

Turpinot pētīt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturto daļu, ir saprotams, ka jāņem vērā ne tikai patērētāja labklājība, kas nozīmē, ka neatbilstību novēršana veicama pēc iespējas īsākā laikposmā, un tādā veidā patērētājam sagādājot pēc iespējas mazāk neērtību, bet arī pirkuma objekta raksturs, tā sarežģītība. Pēc autora domām, tieši šis nosacījums ir noteicošais neatbilstības novēršanas ilgumam. Pārdevējs nevar novērst neatbilstību, piemēram, mobilajam telefonam pāris dienu laikā, jo šāds pirkuma objekts ir ļoti sarežģīts savā uzbūvē, tam ir daudz smalku komponentu, kas

¹¹ Eiropas Savienības tiesas 2008.gada 17.aprīļa spriedums lietā Nr. Nr.C-404/06. Pieejams:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjv6L_pxL2AhVxSvEDHUFmAp4QFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Feur-lex.europa.eu%2Flegal-content%2FEN%2FTXT%2F%3Furi%3DCELEX%253A62006CA0404&usg=AOvVaw2l6aS-TIF-wH3J6CHNG8AK [aplūkots 10.03.2022.]

nozīmē, ka patērētājs to tūlītēji nesaņems atpakaļ lietošanai. Tomēr, pārdevējam šie trīs nosauktie nosacījumi jāprot apvienot tā, lai gan pats pārdevējs paveiktu savu darbu kvalitatīvi, gan patērētājam nebūtu pārāk ilgi jāgaida, kas nozīmētu, ka viņam tiek sagādātas neērtības.

Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.aprīļa spriedumā Nr.A420408112 tika izskatīts patērētāja prasījums par samērīga termiņa neievērošanu attiecībā uz mobilā telefona trūkumu novēršanu. „Ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 35.pantu ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu. Ja patērētājs izvēlēties iespēju prasīt preces remontu, patērētājam ir jāērķinās, ka pārdevējs veiks preces labošanu un tas prasīs zināmu laiku. Tomēr patērētājam ir tiesības paļauties, ka preces remonts tiks veikts saprātīgā termiņā, neradot patērētājam neērtības. Ja minētie noteikumi par preces remontu netiek ievēroti, patērētājam ir tiesības izvēlēties citu savu tiesību aizsardzības iespēju, proti, prasīt preces cenas samazināšanu, preces apmaiņu vai līguma atcelšanu un par precī samaksātās naudas summas atmaksu.”¹² Izvērtējot, vai pirkuma objekta neatbilstības novēršana tikusi veikta saprātīgā laikā un neradot patērētājam neērtības, jāvērtē objekta trūkuma raksturs un tas, cik ilgā laikā objektīvi attiecīgais trūkums var tikt novērsts tā, lai nesagādātu patērētājam liekas neērtības. Vērtējot ar pirkuma objekta neatbilstības līguma noteikumiem novēršanu patērētājam radītās neērtības, cita starp jāņem vērā arī pirkuma objekta raksturs un tā paredzamais lietošanas nolūks, piemēram, vai tas ir ikdienā lietojams. „Telefona remonts tika veikts saprātīgā termiņā, cik vien ātri tas bija iespējams, lai nodrošinātu turpmāku bojājumu neatkārtošanos. Turklāt, pabeidzot remontu, tas tika pat ievērojami uzlabots, jo telefona pamatplate tika nomainīta pret pamatplati ar ietilpīgāku atmiņu. Šāda veida remontam 31 diena ir uzskatāma par pilnīgi adekvātu un saprātīgu termiņu.”¹³ Šis Administratīvās rajona tiesas secinājums sakrīt ar autora iepriekšminēto secinājumu, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 35.pantā noteiktais 30 dienu termiņš nav uzskatāms par saprātīga termiņa maksimālo ilgumu un nedod visos gadījumos patērētājam tiesības vērsties pie pārdevēja ar prasījumu samazināt pirkuma objekta cenu vai atcelt līgumu.

¹² Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.aprīļa spriedums Nr.A420408112. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/125373.pdf> [aplūkots 06.03.2022.]

¹³ Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.aprīļa spriedums Nr.A420408112. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/125373.pdf> [aplūkots 06.03.2022.]

Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedumā Nr. A42432307 ir norādīts kāds ir nepieciešamais laika periods, lai saprātīgs termiņš tiktu uzskatīts par pārsniegtu.¹⁴ „Atbildētājs norāda, ka pieteicējs ir saņēmis Preci remontam 2006.gada 7.martā, bet trešā persona pieprasīja apmainīt preci pret ekvivalentu 2006.gada 25.maijā, un remonts tika pabeigts 2006.gada 27.jūlijā. Ja pieteicējs nav veicis remontu saprātīgā termiņā, tad pamatota ir trešās personas vēlme izmantot savas likumā paredzētas tiesības apmainīt Preci pret citu tādu pašu vai ekvivalentu preci.” Tiesa spriedumā izvirza apgalvojumu, ka pārsniedzot saprātīgu termiņu patērētājam ir tiesības „rīkoties tālāk” jeb pieteikt pārdevējam citus likumā noteiktos prasījumus. Šajā situācijā mobilā telefona neatbilstības tika novērstas vairāk kā trīs mēnešus.

Uzdodot jautājumu Patērētāju tiesību aizsardzības centram, par to, cik ilgs ir saprātīgs termiņš, autors saņēma šādu atbildi: „Likumdevējs konkrētu termiņu (dienu skaitu) preces neatbilstību novēršanai PTAL nav noteicis. Termiņš „saprātīgā termiņā” tulkojams sistēmiski PTAL ietvaros. Minētā likuma 35.pants noteic, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu. Tiesas ieskatā šī norma netieši norāda uz to, kas ir vērtējams kā saprātīgs termiņš, proti, 30 dienu termiņš.”¹⁵

Tātad, aplūkojot visu iepriekšminēto ir iespējams formulēt atbildi uz autora uzdoto jautājumu: „Kā saprast cik garš būs saprātīgs termiņš?” Ja no 2002.gada līdz 2016.gadam, kad spēkā bija Ministru kabineta noteikumi, kas paredzēja patērētāja prasījuma izpildi septiņu dienu laikā vai pusēm vienojoties arī ilgākā laika periodā, tad mūsdienās jeb pēc 2016.gada, varētu teikt, ka saprātīgs termiņš ir pēc iespējas īsāks laika periods, bet kas vairumā gadījumu nepārsniedz 30 dienas jeb arī vienu mēnesi. Lai noteiktu precīzāku šī termiņa ilgumu un starp pusēm nerastos neskaidrības un strīdi, patērētājam būtu jāgriežas pie pārdevēja, bet pārdevējam jāsniedz informācija pa plānoto ilgumu apmaiņai vai trūkumu novēršanai. It īpaši šāda saziņa pušu starpā ir svarīga, kad saprātīgais termiņš, tas ir, 30 dienas, tuvojas beigām. Ievērojot spriedumā Nr.A420408112 teikto, ka 31 diena ieskaitāma saprātīgā termiņā, ka Patērētāju tiesību 35.pantā teiktais attiecībā uz saprātīgu termiņu iztulkojams arī kā kalendārais mēnesis. Tomēr autors uzskata, ka ja pārdevējs pirkuma objekta neatbilstību novēršanu veic ilgāk kā 35 dienas, nesniedzot paskaidrojumus par atlikušo ilgumu, tad saprātīgs termiņš uzskatāms par iztecējušu un patērētājam ir tiesības pieprasīt cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu.

¹⁴ Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedums Nr. A42432307. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/13416.pdf> [aplūkots 05.03.2022.]

¹⁵ I.pielikums

Tīmekļa vietnē „pateretajs.lv” ir rakstīts: „patērētāju tiesību aizsardzības likumā ir noteikts gan tas, ka nekvalitatīva prece apmaināma vai tās neatbilstība līguma noteikumiem novēršama saprātīgā termiņā, gan tas, ka pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums sniegt patērētājam rakstveida atbildi uz patērētāja iesniegumu 15 darbdienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Šie noteikumi bieži rada neizpratni gan patērētājos, gan komersantos. No vienas puses, patērētājiem liekas, ka daudz labāk būtu noteikt pavisam konkrētu termiņu prasījuma izpildei, nevis izmantot tādu "stiepjamu" formulējumu, kā "saprātīgs termiņš". No otras puses, komersanti bieži vien vadās tikai no 15 darbdienu termiņa atbildes sniegšanai, uzskatot, ka likums ļauj patērētāja prasījuma izpildi uzsākt arī pēc 15 darba dienām.”¹⁶ No Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izriet, ka termiņš, kādā pārdevējam jāsniedz atbilde uz patērētāja iesniegumu un termiņš patērētāja prasījuma izpildei ir divi dažādi termiņi.

Tas nozīmē, un atbilstoši vietnē teiktajam, „vien apstākļi, ka pastāv 15 darbdienu termiņš atbildes sniegšanai nedod komersantam tiesības nepamatoti aizkavēt prasījuma izpildi. Tieši pretēji - likums ļauj nesniegt patērētājam atbildi vispār, ja minētajā 15 darbdienu laikposmā ir panākta vienošanās par patērētāja prasījuma izpildi vai alternatīvu prasījuma izpildes veidu”¹⁷

Ņemot vērā iepriekšējā rindkopā minēto, iespējams secināt, ka atbildes sniegšanas termiņš nepagarina saprātīga termiņa ilgumu, bet tas arī nav iekļaujams kā saprātīga termiņa sastāvdaļa. Saprātīga termiņa ilgums joprojām paliek līdz galam precīzi nenoregulēts, jo kā tas noteikts vietnē „pateretajs.lv”: „viena konkrēta termiņa noteikšana patērētāja prasījuma izpildei, ņemot vērā preču un dzīves situāciju daudzveidību ir nedz iespējama, nedz vēlama.”¹⁸

Papildus ir arī ņemams vērā fakts par to kāds ir iegādātā pirkuma objekta lietošanas nolūks. Saprātīga termiņa ilgums izriet kā no iepriekšminētajām ģenerālklausulām, tāpat arī no šīs. Ja patērētāja iegādātais pirkuma objekts ir tāds, kura izmantošana ir reta, tas nav vitāli svarīgs patērētāja ikdienas dzīvē, vai arī pirkuma objekts izmantojams tikai noteiktā sezonā, tas nozīmē, ka pārdevējs var novērst pirkuma objekta neatbilstību līgumam ilgāk jeb lēnāk un joprojām iekļauties likumā noteiktajā saprātīgā termiņā. Protams, par šādu rīcību ir jāinformē patērētājs.

¹⁶ Andrejs Vanags: Cik ilgā laikā ir jāizpilda patērētāja prasījums saistība ar nekvalitatīvu preci? Pieejams: <https://pateretajs.lv/index.php/lv/skums/250-cik-ilg-laik-ir-jizpilda-patrtja-prasjums-saistba-ar-nekvalitatvu-prec> [aplūkots 22.04.2022.]

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

1.2. SAPRĀTĪGA TERMIŅA NOTEIKŠANA DAŽĀDĀS SITUĀCIJĀS

Mūsdienās, ņemot vērā, ka spēkā vairs nav Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka kārtību par patērētāju prasījumu iesniegšanu un attiecīgi visu pārējo, kas ar to saistīts, varētu šķist, ka gan patērētājam, gan pārdevējam, gan arī tiesai ir lielāka šī termiņa interpretācijas brīvība. Tātad ir iespējams saprātīga termiņa ilguma brīvāks tulkojums, protams, ņemot vērā un katrā situācijā dažādi piemērojot 35.pantu. Salīdzinot laika posmu no 2002.gada 28.maija līdz 2016.gada 1.janvārim ar mūsdienām, autors secina, ka laikposmā, kad spēkā bija Ministru kabineta noteikumi, gan patērētājiem, gan pārdevējiem bija skaidrākas viņu tiesības un pienākumi, kā arī, ņemot vērā darbā minēto, novērojams, ka spriedumos līdz 2016.gadam piemēroti Ministru kabineta noteikumi kā primārais avots saprātīga termiņa noteikšanai, tomēr saprātīga termiņa ilgums ir atstāts līdz galam precīzi neregulēts, jo to nav iespējams piemērot vienādi dažādās situācijās. Nav iespējams noteikt vienādu laika periodu trūkumu novēršanai vai nomaiņas veikšanai visiem pirkuma objektiem. Šāds viedoklis sakrīt ar „pateretajs.lv” vietnē atrodamo un jau iepriekš pieminēto rakstu.¹⁹ Tas nozīmē, un autors arī ieteiktu, ka tuvākajā laikā likumdevējam katrā ziņā saprātīga termiņa jēdziens būtu jāsaprot kā Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, jo, visnotaļ iespējams, ka tieši uz šī termiņa balstās gan pārdevēja, gan patērētāja uzticība un pārliecība vienam par otru, kas ķēdes reakcijas rezultātā nodrošina veiksmīgāku komunikāciju pušu starpā un sadarbību, lai risinātu radušos strīdus, kā arī likumdevējam nevajadzētu mēģināt precīzāk neregulēt saprātīga termiņa ilgumu, jo tas radītu vairāk problēmsituāciju nekā atrisinātu tās, jo, piemēram, ja saprātīga termiņa ilgums tiek noteikts precīzi 30 dienas, lai arī pārdevējam nebūtu problēmu novērst neatbilstības līguma noteikumiem vienkāršas uzbūves pirkuma objektiem, pirkuma objekti, kuru uzbūve ir sarežģītāka un to „salabošana” prasa vairāk laika, nebūtu iespējams laikā salabot, kas nozīmē, ka pārdevēja tiesības nebūs līdzsvarā ar patērētāja, jo patērētājs būs tiesīgs prasīt līguma atcelšanu vai cenas samazinājumu un šāda prasījumu kombinācija noteikti nebūs samērīga pret pārdevēju un visticamāk rezultēsies pārdevēja komercdarbības „izputēšana”. Piemēram, par sarežģītas uzbūves pirkuma objektiem varētu uzskatīt visas sakaru ierīces, viedierīces, datortehniku un citus ar elektroniku saistītos pirkuma objektus. Šiem pirkuma objektiem ne tikai ir smalkas un grūti iegūstamas komponentes, bet arī mūsdienās šie pirkuma objekti ir ļoti nozīmīga patērētāju dzīves sastāvdaļa. Tas nozīmē, ka šādu pirkuma objektu neatbilstību novēršana līgumam jāveic pēc iespējas ātrāk, lai patērētājam nesagādātu neērtības, bet to nav iespējams veikt ātri, jo process ir ļoti sarežģīts. Lai atrisinātu šo problēmu, pārdevējs var izsniegt patērētājam līdzvērtīgu produktu pirkuma

¹⁹Andrejs Vanags: Cik ilgā laikā ir jāizpilda patērētāja prasījums saistība ar nekvalitatīvu preci? 8.rindkopa. Pieejams: <https://pateretajs.lv/index.php/iv/skums/250-cik-ilg-laik-ir-jizpilda-patrja-prasjums-saistba-ar-nekvalitativu-precu> [aplūkots 22.04.2022.]

objektam, kas to aizstāj uz laiku, kamēr pārdevējs būs novērsis neatbilstības līguma noteikumiem. Šādā gadījumā, iespējams, saprātīgs termiņš var arī krietni pārsniegt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 35.pantā noteiktās 30 dienas.

Saprātīgs termiņš, kaut arī, kā jau iepriekš noskaidrots, vairumā gadījumu nedrīkst pārsniegt vienu mēnesi, var tikt piemērots dažādi dažādās situācijās, kā arī, iespējams, tas var tikt piemērots dažādi vienādās situācijās. Var rasties jautājums, vai saprātīgs termiņš piemērojams vienādi gan gadījumos, kad patērētājs ir izvēlējis pirkuma objekta trūkumu novēršanu, gan gadījumos, kad ir izvēlējis tā nomaiņu, un vai saprātīga termiņa ilgums var būt atšķirīgs abos gadījumos. Vidusmēra patērētājam ir saprotams, ka sarežģītāku pirkuma objektu neatbilstību novēršana aizņems ilgāku laiku, nekā ne tik sarežģītu. Pie sarežģītiem pirkuma objektiem, kā jau iepriekš noskaidrots, noteikti būtu pieskaitāmas visas elektronikas preces. Šādu apgalvojumu pamato Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.aprīļa spriedumā Nr.A420408112 minētais. Tātad, saprātīgs termiņš var atšķirties ja neatbilstība līguma noteikumiem tiek novērsta mobilai ierīcei vai „remonts” tiek veikts, piemēram, automašīnai, kuras riepa nesaglabā vienmērīgu spiedienu riepas deformācijas, kas radusies ražošanas procesā, dēļ. Nav iespējams precīzi noteikt vidējo laikposmu, kādu aizņem mobilās ierīces trūkumu novēršana, tomēr var spekulēt, ka tās ir ne mazāk kā 25 kalendārās dienas, bet iepriekšminētās automašīnas riepas remonts vidēji aizņem 1 līdz 3 dienas. Var pieminēt, ka pirkuma objektiem, kuros nav iekļautas elektronikas komponentes, tie nav hidraulikas sistēmas sastāvdaļa, vai nav daudz smalku mehānisku detaļu, piemēram, rokas pulksteņi, neatbilstību novēršana neaizņems daudz laika. Pirkuma objektiem, kuri savā uzbūvē ir vienkārši, nav nepieciešamas 30 dienas, lai novērstu neatbilstības, tās tiks novērstas pāris dienu laikā. Otrkārt, iespējams, pirkuma objektu nomaiņas gadījumā, ja tā aizstājējs pārdevējam ir jāpasūta no citas valsts, kura atrodas ģeogrāfiski lielā attālumā no patērētāja dzīvesvietas, patērētājam, lai saņemtu jauno pirkuma objektu būs jāgaida ilgāk, kā tas būtu ja tas tiktu nomainīts pret līdzīgu veikalā, kurā tas iegādāts vai vienas valsts ietvaros. Tas nozīmē, ka iespējamie saprātīga termiņa ilguma noteicošie raksturlielumi ir ļoti daudz, kas nozīmē, ka lai arī šķiet, ka pirkuma objekta nomaiņa ir ātrāks process, tas var izrādīties arī ilgāks par neatbilstību novēršanu, un tāpēc katrai strīdus situācijai saprātīgs termiņš ir atšķirīgs.

Nosakot un piemērojot saprātīgu termiņu pārdevēja saistību izpildei, kā jau iepriekš minēts, katra situācija jāvērtē individuāli. Tomēr visām iespējamajām situācijām ir arī kopīga pazīme. Saprātīgs termiņš, pirmkārt, saprotams kā pēc iespējas īsāks laika periods. Tas nozīmē, ka, cik vien tas ir pārdevēja spēkos, pirkuma objekta trūkumu novēršana vai tā nomaiņa jāizveic pēc iespējas ātrāk. Autors gan piekrīt, ka pirkuma objekta neatbilstības novēršana, gan tā nomaiņa jāveic pēc iespējas īsākā laikā, gan arī nepiekrīt. Šis nosacījums, autora uzskatā, sniedz patērētājam lielākas cerības, ka viņa atgrieztais pirkuma objekts tiks „salabots” vai tas tiks nomainīts īsā laika posmā, tomēr tie šķiet tikai maldi, jo neatbilstību novēršana vai nomaiņa pārdevējam aizņems noteiktu laiku, kuru nav iespējams

nekā paātrināt, jo gan resursu iegāde, gan darba paveikšana aizņem tik laika, cik tas ir nepieciešams, lai pirkuma objektu varētu atdot atpakaļ patērētājam un tas būtu kvalitatīvs. Tātad, iespējams izdarīt secinājumu, ka terminam „pēc iespējas īsākā laikā” īsti nav nozīmes. Aptaujājot vidusmēra patērētājus autors noskaidroja, ka vairums patērētāju jau nojaus, ka saprātīga termiņa ilgums ir aptuveni mēnesis, jo šāds laika periods šķiet piemērots, lai patērētājam nerastos neērtības no nespējas izmantot viņa jauniegādāto pirkuma objektu, tomēr aptaujātie patērētāji arī norāda, ka ir daudz priecīgāki ja viņu pirkuma objekts tiek salabots vai nomainīts pēc iespējas ātrāk.²⁰

Noskaidrojot visu iepriekšminēto, autors var izvirzīt priekšlikumu, ka Latvijā pastāvošais saprātīga termiņa ilgums, kas ir noteikts Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 35.pantā un kas ir arī tiesas ieskatā šī termiņa ilgums – 30 dienas, ir par garu. Mūsdienās tehnoloģiju attīstība ir nenoliedzami strauja. “Mūsdienās ir mainījies veids, kā sabiedrība dzīvo, strādā un atpūšas. Šobrīd uzņēmumiem klienti ir vairāk jāvērtē kā sadarbības partneri, lai viņus iesaistītu jaunāko tehnoloģiju pieredzē un atgriezeniskās saites iegūšanā. Cilvēkam svarīga ir brīva izvēle, vienlaikus uzņēmumiem ir jānodrošina personalizēti piedāvājumi tieši tad, kad cilvēks vēlas tos saņemt. IT jomas attīstība un tendences ir aktuālas visās valstīs, tai skaitā arī Baltijas uzņēmumos. Inovatīvas pieejas, jaunas sadarbības formas un partneri ir jāmeklē ikvienam uzņēmējam, lai nepazaudētu konkurētspēju”.²¹ Konstantā viedierīču, sakaru, tehnikas un citu nozaru tehnikas attīstība ļauj visu šo atsevišķo nozaru pirkuma objektu trūkumu novēršanas laikam samazināties, jo tiek pilnveidoti šie pārdodamie objekti tā, lai to neatbilstību novēršanas process būtu atvieglotāks vai arī tas nebūtu nepieciešams vispār, jo ražotājs nav paredzējis objektu „izārdīt”. Piemēram, autobūve ir spilgts piemērs. 40 gadus atpakaļ auto ražotāji laida apgrozībā automašīnas, kuru detaļas bija uzbūvētas no vairākām komponentēm, kas nozīmē, ka atsevišķas detaļas varēja izjaukt, nomainīt bojāto „posmu”, un salikt atkal atpakaļ. Šāds process bija daudz lētāks, nekā tas ir mūsdienās, jo mūsdienās auto detaļas ir uzbūvētas „vienā gabalā”, kas nozīmē, ka nav iespējams tās izjaukt un nomainīt bojāto sadaļu, nākas mainīt veselu mezglu, tomēr mūsdienu auto remonts aizņem daudz mazāk laika, kas nozīmē, ka iespējams apmierināt vairāk patērētāju prasības. Secinot, ir apmainīts laiks pret naudu. Ņemot vērā šo piemēru, rodas jautājums, vai saprātīga termiņa ilgumam nebūtu jāsamazinās laika gaitā, preču attīstības rezultātā. Nav iespējams precīzi pateikt, kādas būtu sekas ja saprātīga termiņa ilgums tiktu samazināts no mēneša uz, piemēram, trīs nedēļām. Iespējams nekas daudz nemainītos, jo autors un citi patērētāji, kurus autors ir aptaujājis, norāda uz to, ka atdodot pirkuma objektus pārdevējam, lai tiktu novērstas neatbilstības, pārdevējs tos atgriež ne ātrāk kā vidēji pēc divām, trīs nedēļām un ar

²⁰ 2.pielikums

²¹ Maksims Jegorovs par tehnoloģiju attīstīšanos. Pieejams:

<https://www.la.lv/5-tehnologiju-tendences-kas-mainis-pasauli-2020-gada> [aplūkots 26.04.2022.]

nekādiem uzlabojumiem, kas varētu nozīmēt, ka pārdevējs pirkuma objektu ir izpētījis un konstatējis tā neatbilstības līgumam ļoti īsā laikā, un pārējais laiks tiek novilcināts.²²

Pretēji autora viedoklim par saprātīga termiņa saīsināšanu, iespējams ir nepieciešams to pagarināt. Krievijā nacionālais regulējums paredz bojātā pirkuma objekta trūkumu novēršanu ne ilgāk kā 45 kalendārās dienās no pieteikuma iesniegšanas dienas.²³²⁴ Šāds termiņš rada pārdomas. Iespējams, neatbilstību novēršanai nepieciešamās rezerves daļas Krievijā nonāk ilgākā laikā, nekā tās var piegādāt Centrāleiropā. Iespējams, pārdevēji nav tik prasmīgi, un viņiem nepieciešams ilgāks laiks adekvātai saistību izpildei. Tomēr, varbūt Krievijas 45 dienu termiņš ir labāks, jo tas sniedz pārdevējam lielāku brīvību, kas nozīmē, ka viņa lēmumi par rīcību atsevišķos gadījumos būs pareizāki un apmierinās patērētāju.

Tāpat kā reiz intervijā teica Shaquille Rashaun O'Neal: „Cilvēks nevar kritiski vērtēt manu spēli, ja pats nekad nav spēlējis basketbolu.” Lai cik ar zinātni nesaistīts arī nebūtu šis izteiciens, to tomēr ir iespējams pielīdzināt šajā gadījumā par, iespējams, piemērotāko termiņa ilgumu pārdevējam. Ir pavisam viegli kritizēt pārdevēja ātro vai lēno servisu, bet lielākā daļa patērētāju nemaz neapzinās kādi pienākumi ir jāizpilda katram pārdevējam, un cik daudz laika viņam būs nepieciešams šo pienākumu izpildei.

Salīdzinot iepriekšminēto ar Eiropas parlamenta un padomes Direktīvu 2019/771 „Par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem”, precīzāk Direktīvas preambulas 55) punktu, kurā noteikts, ka „saprātīgam laikposmam labošanas vai nomaiņas pabeigšanai būtu jāatbilst īsākajam iespējamajam laikposmam, kas nepieciešams, lai pabeigtu labošanu vai nomaiņu. Minētais laikposms būtu objektīvi jānosaka, ņemot vērā preču veidu un sarežģītību, neatbilstības veidu un būtiskuma pakāpi un labošanai vai nomaiņai nepieciešamos centienus. Īstenojot šo Direktīvu, dalībvalstīm būtu jāspēj interpretēt labošanai vai nomaiņai nepieciešamā saprātīgā laikposma jēdzienu, paredzot noteiktus laikposmus, kurus kopumā var uzskatīt par labošanai vai nomaiņai pietiekamiem, jo īpaši attiecībā uz īpašām produktu kategorijām.” Autors ir noskaidrojis, ka Latvijas prakse atbilst šim Direktīvas noteikumam pilnībā, jo saprātīgs termiņš tiek noteikts katram pirkuma objektam individuāli, ņemot vērā tā specifiku, kā arī ir noregulēts viens aptuvenais termiņa ilgums, kas darbojas kā vadlīnija termiņa maksimālajam garumam ja puses savā starpā nevienojas par garāku termiņu.

²² 3.pielikums

²³ Максим Иванов: Гарантийные сроки на ремонт. Pieejams:

<https://www.eduklgd.ru/zhaloby/garantijnye-sroki-na-remont.html> [aplūkots 26.04.2022.]

²⁴ Закон Российской Федерации “О защите прав потребителей” (“Par patērētāju aizsardzību”. Krievijas Federācijas likums.) Pieņemts 09.01.1996. Pieejams:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewjhy49v6f3AhXDSfEDHZdKAMYQFnoECACQAQ&url=https%3A%2F%2Fdocs.cntd.ru%2Fdocument%2F9005388&u sg=AOvVaw0DP9YzZ01A-BYSGmKrgmfW> [aplūkots 26.04.2022.]

2. SAPRĀTĪGA TERMIŅA IEPRIEKŠĒJAIS REGULĒJUMS

Lai noskaidrotu saprātīga termiņa jēdzienu, ir jānoskaidro, kāpēc un kad tas tika iekļauts Patērētāju tiesību aizsardzības likumā.

Patērētāju tiesību aizsardzības likumā saprātīga termiņa jēdziens pirmoreiz parādījās otrajā pēc kārtas likuma redakcijā, kas bija spēkā no 2001.gada 26.decembra līdz 2004.gada 31.janvārim, un ir saglabājies visās nākošajās redakcijās līdz pat mūsdienām. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā Nr.1999/44/EK, kas bija spēkā no 1999.gada 25.maija līdz 2021.gada 31.decembrim, šis saprātīgais termiņš nav visai plaši izskaidrots vai pat aprakstīts.²⁵ Direktīvas 3.panta 3.punktā noteikts, ka jebkura preču labošana vai nomaiņa jāveic pieņemamā laikā un nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam, ņemot vērā preču raksturu un nolūku, kādam patērētājs ir preces pieprasījis. Kaut arī šāds Direktīvas nosacījums bija spēkā, Latvijas likumdevējs nesteidzās to iekļaut Patērētāju aizsardzības likumā nākošos divus gadus. Iespējams, šāds papildinājums par saprātīgu termiņu nebija tik nozīmīgs vairāk kā divdesmit gadus atpakaļ, tomēr no cita skatu punkta, divi gadi ir salīdzinoši īss laika posms, kas nozīmē, ka iespējams parādījās vai tika plānota nepieciešamība iekļaut šādu nosacījumu arī Latvijas nacionālajā normatīvajā regulējumā. Autors uzskata, ka ja šis saprātīga termiņa jēdziens būtu ticis iekļauts Patērētāju tiesību aizsardzības likuma pirmajā redakcijā, tiesai būtu jau agrāk jāskatīt strīdi par saprātīga termiņa jēdzienu un tā noteikšanu, kas no vienas puses nedaudz vairāk noslogotu tiesu darbību, tomēr no otras puses ātrāk tiktu secināts, ka nepieciešams atsevišķs regulējums par saprātīga termiņa ilgumu vai ātrāk izveidotos tiesu prakse, kas norādītu uz pareizo termiņa ilgumu un piemērošanu.

Šāda pati norma ierakstīta arī mūsdienu Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas ļoti labi nosaka, ka patērētājs tiek aizsargāts arī tad, kad pārdevējs piekritis labot vai nomainīt pirkuma objektu un veic vienu no šīm procedūrām, jo šajā brīdī patērētājs ir iztērējis naudu par attiecīgo pirkuma objektu, bet joprojām to nevar lietot, kas nozīmē, ka patērētāja iztērētā nauda ir „izsviesta” jeb „karājas gaisā”. Tomēr ne Direktīvā „Par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām”, ne arī jebkurā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma redakcijā nav iekļauts plašāks vai precīzāks skaidrojums. Tas nozīmē, ka itkā patērētāja tiesības ir mēģināts aizsargāt visos pušu attiecību posmos, tomēr tik lakonisks normas saturs sniedz iespēju pārdevējam to iztulkot pēc viņa domām un vajadzībām, kas nozīmē, ka saprātīgs termiņš var pārvērsties par ilgu termiņu patērētājam, kaut arī pārdevējam tas joprojām būs saprātīgs, jo, piemēram, pārdevējam vienlaicīgi

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām. Pieņemts 25.05.1999. Spēkā līdz 31.12.2021.

jālabo desmit vienāda tipa veļas mašīnas, kurām lietošanas laikā atklājušās vienādas jau ražošanas procesā izveidojušās problēmas.

Latvijas Republikai saistošā Līguma par Eiropas Savienību 3.panta (bijušais 2.pants) 3. punkts paredz, ka Savienībai tās mērķu sasniegšanai jāveido „iekšējais tirgus, jāvērš tā darbība uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme un cenu stabilitāte, sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju”.²⁶ Tajā pašā laikā Līguma par Eiropas Savienības darbību piecpadsmitās sadaļas 169.pants (bijušais 153.pants) paredz nosacījumus patērētāju tiesību aizsardzībai, novērtējot patērētājus kā būtisku elementu tirgus attīstībā.²⁷ Balstoties tieši uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 169.panta pirmo un trešo daļu, Eiropas Parlaments un Eiropas Padome 1999.gada 25.maijā pieņēma Direktīvu Nr.1999/44/EK un tajā tika iekļauts jau iepriekšminētais noteikums, ka remontdarbi vai apmaiņa jāveic saprātīgā termiņā, lai patērētājam neradītu būtiskas neērtības. Tātad Eiropas Savienība pirkuma objekta apmaiņai paredz divus parametrus: a) saprātīgu termiņu un b) būtisku neērtību izlīgšanu. Tas nozīmē, ka patērētājs var būt par būtisku elementu kopējā tirgus attīstībā tādā gadījumā, ja viņš ir apmierināts, kas nozīmē, ka lai apmierinātāks būtu patērētājs, pārdevējam ir pirkuma objekta trūkumu novēršana vai tā apmaiņa jāveic pēc iespējas īsākā laika posmā, kas nesagādātu patērētājam būtiskas neērtības.

Ministru kabineta noteikumi Nr.197 „Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze”²⁸, vēlāk šo pašu kārtību noteica Ministru kabineta noteikumi Nr.154²⁹, kuriem sekoja Ministru kabineta noteikumi Nr.631 „Kārtība, kādā piesakāms un izskatāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu”, noteica, ka ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs piekrīt izpildīt

²⁶ Konsolidēts Eiropas Kopienas dibināšanas līgums. Parakstīts Romā 25.03.1957. Pieejams: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwinzNqx6672AhWSuosKHbTOCeYQFnoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Fvvc.gov.lv%2Fimage%2Fcatalog%2Fdokumenti%2Fkonsolidetsekligums-17.pdf&usg=AOvVaw0lrNHVCR8nMAxNYIKDRVln> [aplūkots 20.03.2022.]

²⁷ Līgums par Eiropas Savienības darbību. Pieejams: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjg317K72AhVooosKHYeZCW8QFnoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Feur-lex.europa.eu%2Flegal-content%2FVLV%2FTXT%2FPDF%2F%3Furi%3DCELEX%3A12012E%2FTXT%26from%3DPT&usg=AOvVaw3Vo-FFMUXUnwdq3AoLAC1> [aplūkots 20.03.2022.]

²⁸ MK noteikumi Nr.197 “Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze”. Pieņemts 28.05.2002.. Zaudē spēku 27.03.2004. Pieejams:

<https://likumi.lv/ta/id/62579-kartiba-kada-piesakams-pateretaja-prasijums-par-liguma-noteikumiem-neatbilstosu-precī-vai-pakalpojumu-un-organizējama> [aplūkots 20.03.2022.]

²⁹ MK noteikumi Nr.154 „Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze”. Pieņemts 23.03.2004. Zaudē spēku 09.08.2006. Pieejams:

<https://likumi.lv/ta/id/86125-kartiba-kada-piesakams-pateretaja-prasijums-par-liguma-noteikumiem-neatbilstosu-precī-vai-pakalpojumu-un-organizējama-preces-vai-pakalpojuma-ekspertīze> [aplūkots 20.03.2022.]

patērētāja prasību vai rakstiski vienojas par alternatīvu prasības izpildes veidu, tad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs rakstiski informē patērētāju par attiecīgās prasības izpildes datumu. Prasība izpildāma septiņu dienu laikā pēc atbildes uz prasījuma pieteikumu sniegšanas termiņa beigām, ja puses nav rakstiski vienojušās par citu termiņu.³⁰ Šo noteikumu spēkā esamība, laika posmā no 31.05.2002 līdz 01.01.2016. atrisināja jeb iztulkoja saprātīga termiņa minimālo ilgumu pirkuma objekta neatbilstības novēršanai vai tā apmaiņai. Tas nozīmē, ka, ja pārdevējs nespēja novērst pirkuma objekta trūkumus vai to apmainīt septiņu dienu laikā, viņam bija jāvienojas ar patērētāju par termiņa pagarinājumu. Šis pagarinājums bija jānosaka precīzs, kas tādā veidā padarīja šo termiņu konkrētu, un strīda gadījumā bija iespējams „kārtīgs atspēriens” no skaidriem, abām pusēm zināmiem un pieņemtiem pierādījumiem. Iespējams šos Ministru kabineta noteikumus vajadzēja saglabāt, jo tas nedaudz palīdzētu atrisinātu strīdu gadījumā, kad pārdevējs pārsniedz saprātīgu termiņu novēršot pirkuma objekta neatbilstības, tomēr šie noteikumi ļoti ierobežoja pārdevēja tiesības, tās vairs nebija vienlīdzīgas ar patērētāja, jo no pārdevēja tika prasīta lielāka piepūle un atdeve, lai patērētājs būtu apmierināts. Šādā situācijā rodas pušu nevienlīdzība. Lai arī patērētājs ir vairāk jāizstāv un Patērētāju tiesību likums šo funkciju pilda, patērētājam nevar pielīgt pārāk daudz tiesības, rezultātā veidojot situāciju, kurā pārdevējs tiek vairāk vai smagāk nodarbināts, lai izpildītu nesamērīgas patērētāju prasības.

Ministru Kabineta noteikumi Nr.631 „Kārtība, kādā piesakāms un izskatāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu”, zaudēja spēku, jo jaunajā 01.01.2016. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma redakcijā ir noteikta jauna kārtība patērētāja iesnieguma izskatīšanai – 26.¹ pants (spēkā no 01.01.2016.) – pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atbildi uz patērētāja iesniegumu sniedz 15 darbdienu laikā. Šis noteikums atspoguļo Ministru Kabineta noteikumos iekļauto regulējumu, kas nozīmē, ka vairs nav nepieciešams smalkāks, hierahiski zemāks regulējums. Kā arī Ministru Kabineta noteikumiem zaudējot spēku, tiek pārtraukta iespējamā nevienlīdzība pārdevēja un patērētāja starpā, jo noteikums par prasības izpildi septiņu dienu laikā pēc atbildes uz prasījuma pieteikumu sniegšanas tiek atcelts.

Eiropas parlamenta un padomes Direktīvā Nr.2019/771 „Par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem” novērojams precīzāks saprātīga termiņa paskaidrojums, kā arī tā nozīme pārdevēja un patērētāja attiecībās un iespējamie risinājumi šim termiņam iztekt. „Tātad patērētājam principā nevajadzētu būt tūlītējām tiesībām uz cenas samazinājumu vai līguma izbeigšanu, bet patērētājam būtu jādod pārdevējam saprātīgs laikposms neatbilstīgās preces salabošanai vai nomainīšanai. Ja minētajā termiņā pārdevējs

³⁰ MK noteikumi Nr.631 „Kārtība, kādā piesakāms un izskatāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu”. Pieņemts 01.08.2006. Zaudē spēku 01.01.2016. Pieejams:

<https://likumi.lv/ta/id/141276-kartiba-kada-piesakams-un-izskatams-pateretaja-prasijums-par-liguma-noteikumiem-neatbilstosu-prec-i-vai-pakalpojumu> [aplūkots 20.03.2022.]

preci nav salabojis vai nomainījis, patērētājam vajadzētu būt tiesīgam, ilgāk negaidot, pieprasīt un panākt cenas samazinājumu vai līguma izbeigšanu”.³¹ No šī skaidrojuma joprojām precīzi neizriet saprātīga termiņa ilgums, tomēr Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome joprojām uzskata par pilnībā nepieciešamu iekļaut šo terminu šīs Direktīvas 14.pantā un uzsver tā nozīmīgumu mūsdienu preču aprites tirgū. Šo nozīmīgumu autors jau iepriekš pieminējis kā patērētāja būtiskumu kopienas ekonomikas izaugsmē un nostiprināšanā.

³¹ Eiropas parlamenta un padomes Direktīva 2019/771 par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem. Pieņemts 19.05.2019. Pieejams:

3. SAPRĀTĪGA TERMIŅA PIEMĒROŠANA

Noslēdzot savstarpēju līgumu, līdzēji apņemas pildīt savas saistības. Profesors Kalvis Torgāns raksta, ka „līguma saistošais spēks un izņēmumi, kad līgumu tomēr var nepildīt, ir viens no civiltiesību vissvarīgākajiem fundamentālajiem jautājumiem. Tas ir svarīgāks pat par atbildības jautājumu, jo līdzēju ne tik daudz interesē saņemt zaudējumu atlīdzību vai arī līgumsodu, cik izpildījums natūrā – ar attiecīgo lietu, darbu, pakalpojumu”.³² Šī atziņa, veidojot analogiju ar patērētāju tiesībām, norāda uz to, ka pirmkārt pārdevējam, lai izpildītu līguma noteikumus, ir jāpārdod līgumam atbilstošs pirkuma objekts, bet ja tas nav izdevies, tad jāsāk ar pārdotā pirkuma objekta trūkumu novēršanu vai apmaiņu.

Ir zināms, ka noslēgtais pirkuma objekta pārdošanas jeb iegādāšanās līgums starp patērētāju un pārdevēju ir ar divpusēju raksturu. Abām pusēm ir gan tiesība, gan pienākums attiecībā pret otru pusi. Tas ir, „pārdevējs ir vienlaikus kreditors, kas gaida maksu par lietu, un parādnieks, kam jānodod pārdodamā lieta, bet pircējs ir parādnieks maksājuma saistībā un kreditors, kam tiesības prasīt lietas nodošanu”.³³ Ņemot vērā šo secinājumu, var saprast, ka ne tikai pārdošanas brīdī īstenojas šis divpusējums, bet arī brīdī, kad patērētājs pārdevējam atgriež iegādāto pirkuma objektu, lai tas tiktu salabots vai apmainīts. Profesors Torgāns raksta: „Ar izpildījumu ne vienmēr pārtrūkst tiesiskā saite starp kreditoru un parādnieku: izpildīta līguma dalībnieki var palikt saistīti ar garantiju: atsavinājuma līgumos atsavinātājs vēl paliek atbildīgs par lietas attiesājumu, kā arī lietas trūkumiem”.³⁴ Pārdevējam joprojām saglabājas pienākums nodot pārdodamo objektu bez jebkādam neatbilstībām vai analogu aizstājēju atpakaļ patērētājam, un likumā noteikts, ka šis pienākums jāizpilda saprātīgā termiņā, jo šķiet, ka ar šādu „brāķa” pārdošanu pārdevējs jau gana apgrūtinājis patērētāju, bet vairums gadījumu pats pārdevējs nav arī pārdodamā pirkuma objekta ražotājs un nevar tieši atbildēt par tā neatbilstību līguma noteikumiem. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 13.panta otrā daļa nosaka, ka pārdevējs un pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par jebkuru preces iegādes dienā eksistējošu neatbilstību līguma noteikumiem. Civillikuma 1612.pants, kas nosaka, ka atsavinātājs atbild ne vien par atsavinātās lietas vainām vai trūkumiem, ko viņš zinājis un nav uzrādījis, bet arī par viņam nezināmiem apslēptiem trūkumiem, un 1614.pants, kas nosaka, ka atbildība par lietas trūkumiem krīt uz atsavinātāju tikai tad, ja tie bijuši jau pirms atsavinājuma līguma noslēgšanas, bet nav radušies vēlāk, norāda uz to, ka pārdevējs jeb atsavinātājs ir pilnā mērā atbildīgs par preces trūkumiem, kaut arī nav preces izstrādātājs, ražotājs.³⁵

³² Torgāns K. Saistību tiesības : mācību grāmata. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2014.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Civillikums: LV likums. Pieņemts 28.01.1937. Valdības Vēstnesis, 1937, Nr. 42.

Grāmatas „European Consumer Law” autori arī uzsver, ka pārdevējs ir atbildīgs gan par pirkuma objekta trūkumiem, kurus tiešā vai netiešā veidā radījis ražotājs, gan arī ja pārdevēja reklāma neatbilst ražotā pirkuma objekta aprakstam.³⁶ Tomēr arī pārdevējam, manuprāt, pienākas tiesības attiecībā uz saprātīga termiņa interpretēšanu un pielietošanu uzņemoties atgrieztā pirkuma objekta trūkumu novēršanu vai nomaiņu.

Saprātīgs termiņš pirmšķietami uzskatāms par patērētāja tiesību aizsargājošu mehānismu, kas „iegrožo” pārdevēju, uzliekot pienākumu novērst neatbilstības līguma noteikumiem vai veikt nomaiņu pēc iespējas ātrākā termiņā, lai patērētājs būtu apmierināts, un turpmāk turpinātu iegādāties dažādus citus pirkuma objektus no šī paša pārdevēja kā arī no citiem, jo kā jau iepriekš pieminēts, patērētājs veicina Eiropas Savienības ekonomiskā tirgus attīstību. Tomēr, iespējams, ka saprātīga termiņa noteikšana, lai novērstu pirkuma objekta neatbilstības vai to apmainītu, nāk par labu arī pārdevējam.

Pirmkārt, saprātīga termiņa noteikšana, kā iepriekš noskaidrots, nozīmē trūkumu novēršanas vai nomaiņas veikšanu pēc iespējas īsākā laika posmā, ja tas iespējams, bet arī ne pārāk garā laika posmā, kura maksimālais ilgums ir viens mēnesis. Tas nozīmē, ka pārdevējam ir jāiekļaujas maksimāli noteiktajā mēneša laikā, lai veiktu trūkumu novēršanu vai nomaiņu, tomēr, pārdevējs zīnot, ka noteikta pirkuma objekta neatbilstības novēršanai būs nepieciešams salīdzinoši īss laika periods, piemēram viena nedēļa, var sākotnēji nesteigties ar neatbilstību novēršanu, bet pievērsties citiem, iespējams daudz svarīgākiem prasījumiem. Autors uzskata, ka pārdevējs saprātīgu termiņu jeb vienu mēnesi trūkumu novēršanai vai nomaiņas veikšanai var izmantot pēc saviem ieskatiem, protams, ne ļaunprātīgos nolūkos, bet lai būtu iespējams apkalpot pēc iespējas vairāk patērētāju nosacīti vienlaicīgi.

Otrkārt, pārdevējam iepriekšminētā patērētāja tiesību īstenošanas shēma ir izdevīga, jo, iespējams, tā aizsargā un nodrošina uzņēmējdarbības saglabāšanu gadījumā, kad atklājas pirkuma objekta neatbilstība līguma noteikumiem. Tas ir, piemēram, neatbilstības novēršana vairumā gadījumu ir izdevīgāka par pirkuma līguma atcelšanu un „bojātā” pirkuma objekta atgriešanu pārdevējam, jo novēršot neatbilstības pārdevējam jāiegulda salīdzinoši maz līdzekļu, bet līguma atcelšanas gadījumā pārdevējs zaudē par pirkuma objektu samaksāto naudu, kā arī iegūst bojātu pirkuma objektu, kuram jānovērš trūkumi, kas nozīmē papildu līdzekļu ieguldīšanu, lai to atkal varētu pārdot.

Treškārt, saprātīgs termiņš ir laika periods, kas jau pēc savas būtības nav konkrēti noteikts un var būt mainīgs. Lielākajā daļā gadījumu saprātīga termiņa ilgums var svārstīties no pāris dienām līdz pat mēnesim. Tomēr, iespējams, ka pārdevējs ar patērētāju var vienoties arī par saprātīga termiņa pagarinājumu. Šāda vienošanās varētu būt iespējama

³⁶ Norbert Reich, Hans-Wolfgang Micklitz, Peter Rott, Klaus Tonner. (2014). *European Consumer Law*. Cambridge : Intersentia. 176.lpp.

gadījumos, kad pirkuma objekta komplikētība neļauj novērst trūkumus mēneša laikā vai ja to novēršanai nepieciešamas jaunas komponentes, kuru piegāde nav iespējama tik īsā laika periodā kā mēnesis. Abos gadījumos jāņem vērā arī nosacījums, kas nosaka, ka neatbilstību novēršana vai nomaiņas veikšana nedrīkst sagādāt patērētājam neērtības.

Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārstāve Sanita Gertmane tīmekļa vietnē „beztabu.tv3.lv” skaidro kā pārdevējam jārikojas saņemot pirkuma objektu, lai novērstu tā neatbilstības, lai uzturētu labas attiecības ar patērētāju un pildītu Patērētāju tiesību aizsardzības likumā iekļautos pienākumus: „pirmkārt, ir ļoti svarīga šī te komunikācija no tirgotāja puses – regulāra komunikācija, informēšana. Ja remonts kavējas, kādēļ tas kavējas. Lai klientam nevajadzētu visu laiku skubināt šo komersantu. Ja tirgotājs ir apņēmis novērst trūkumus, tas esot jāizdara saprātīgā termiņā – 30 dienu laikā, un ja tas kaut kādu iemeslu dēļ nav iespējams, kavējas rezerves detaļu piegādes vai dažkārt prece ir pat jāšūta uz citu valsti, lai to remontētu, tad, pirmkārt, ir jāinformē patērētājs, ka remonts var kavēties. Otrkārt, patērētājs var pieprasīt vai vienoties, kāds būs gala termiņš.”³⁷

Mūsdienās jebkurš var noslēgt līgumu pat nezinot tiesisko regulējumu vai nekad neredzot otru līgumslēdzējpusi jeb šajā gadījumā – pārdevēju. „Zinātnieku izstrādātais projekts – Eiropas līgumu tiesību principi³⁸ – sniedz visai neitrālu līgumu brīvības traktējumu, norādot vienīgi uz dažiem aprobežojumiem. Eiropas līgumu tiesību principi I 102.pantā teikts: „Puses brīvi stājas līgumattiecībās un nosaka to saturu, ievērojot labas ticības un taisnīguma prasības un šo Principu pavēlošās normas.””³⁹

Gan Eiropas Savienībā spēkā esošās Direktīvas par patērētāju tiesībām un preču apriti, gan Patērētāju tiesību aizsardzības likums, gan arī LR Civillikums aizsargā patērētāju preču un pakalpojumu iegādes darījumos, jo vidusmēra patērētājs visticamāk nav pētījis normatīvo regulējumu attiecībā uz preču un pakalpojumu iegādi un sniegšanu, kā arī pārdevējs šādās tiesiskajās attiecībās ir lietpratējs jeb profesionālis ar lielāku zināšanu un pieredzes apjomu, kas bez jebkādas patērētāja tiesību aizsardzības nostāda viņu izdevīgākā pozīcijā. Patērētājam, kā vājākai pusei, ir nedaudz vairāk tiesību nekā pārdevējam, lai nodrošinātu patērētāju aizsardzību un pārdevēju godīgu praksi. „Eiropas Kopienas patērētāju tiesību aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktā aizsardzības sistēma ir balstīta uz pieņēmumu, ka patērētājs ir vājāka līgumslēdzējpusē salīdzinājumā ar pārdevēju, gan attiecībā uz līgumu noslēgšanas spējām, gan attiecībā uz

³⁷ Bez Tabu: “Cik ilgi var labot?!” Klients pikts par “robotsūcēja” atkārtotu garantijas remontu. Pieejams:

<https://beztabu.tv3.lv/nejedzibas/nu-cik-ilgi-var-labot-kliente-pikta-par-robotsuceja-atkartotu-garantijas-remontu/>
[aplūkots 22.04.2022.]

³⁸ The Principles Of European Contract Law 2002 (Parts I, II, and III) . Pieejams:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiTivnq5bP2AhXwsYsKHYYXC1cQFnoECAgQAO&url=https%3A%2F%2Fwww.jus.uio.no%2Fflm%2Ffeu.contract.principles.parts.1.to.3.2002%2Fportrait.pdf&usg=AOvVaw3QhGCoalPCK5ApzYiRQSDL>
[aplūkots 06.04.2022.]

³⁹ Torgāns K. Saistību tiesības : mācību grāmata. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2014.

zināšanu līmeni (sk. Eiropas Savienības Tiesas 2000.gada 27.jūnija sprieduma apvienotajās lietās Nr.C-241/98 – C-244/98 25.punktu).⁴⁰ Tas nozīmē, ka patērētājam ir nepieciešams augstāks aizsardzības līmenis, jo patērētājam, atšķirībā no pārdevēja, nepiemīt profesionālās vai speciālās zināšanas attiecīgajā jomā, turpretim pārdevējam šādām zināšanām ir jāpiemīt, lai pārdotu līguma noteikumiem atbilstošu preci.”⁴¹ Eiropas Padome 1993.gada 5.aprīlī pieņēma Direktīvu Nr.93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos.⁴² Patērētāju tiesību aizsardzības likuma pamatā ietvertas šīs Direktīvas prasības. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 5.punkts atbilstoši Direktīvas prasībām aizliedz līgumos patērētāju nostādīt neizdevīgākā stāvoklī, tādējādi radot pretrunu labticīguma prasībām. Profesora Kalvja Torgāna grāmatā „Saistību tiesības” pieminētais „Pacta sunt servanda!” princips nozīmē, ka „patērētājs saņem pirkuma objektu par kuru ir samaksājis un savas vēlmes iegādāties konkrētu pirkuma objektu rezultātā ir noslēdzis līgumu ar pārdevēju. Ja šis pirkuma objekts izrādās līguma noteikumiem neatbilstošs, tad patērētājs to nodod remontam vai apmaiņai.”⁴³ Šīs opcijas izpildāmas pirmās, lai, pirmkārt, aizsargātu pārdevēju. Pārdevējs var, saglabājot patērētāja iemaksāto naudas summu un papildus neiztērējot daudz liekas naudas, novērst pirkuma objekta trūkumus un nodot to atpakaļ patērētājam lietošanā. Tomēr, pirkuma objekta neatbilstību līguma noteikumiem novēršana vai apmaiņa pret tādu, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem, ir izdevīga arī patērētājam. Šādu variantu izvēle nozīmē ātrāku pirkuma objekta, kurš atbilst līguma noteikumiem, saņemšanu, kaut arī iespējams šķiet, ka saprātīgs termiņš esošā pirkuma objekta trūkumu novēršanai varētu būt garāks nekā, piemēram, līguma atcelšana, samaksātās naudas atmaksāšana patērētājam, un attiecīgi jauna līguma noslēgšana, naudas samaksāšana un pirkuma objekta saņemšana, un arī patērētājs tiek mazāk apgrūtināts, jo viņam līgumam neatbilstošais pirkuma objekts ir tikai jānodod pārdevējam un pēc noteikta laika atkal jāsavāc. Grāmatas „European consumer law” autori raksta, ka, lai arī patērētājam pieejami četri dažādi veidi kā aizsargāt savas tiesības, jeb kā pieprasīt tiesisku saistību izpildi, sākotnēji ir iespējams tikai izvēlēties starp trūkumu novēršanu un apmaiņu. Patērētājam izvēloties vienu no šīm opcijām, pārdevējam tā jāizpilda saprātīgā termiņā. Ja tas netiek izdarīts šādā laika periodā, patērētājam ir iespēja pieprasīt pārdevējam cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu un samaksātās

⁴⁰ Eiropas Savienības Tiesas 2000.gada 27.jūnija spriedums apvienotajās lietās Nr.C-241/98 – C-244/98. Pieejams: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiz87LD_fz2AhWXvYsKHavvA48QFnoECAwQAQ&url=https%3A%2F%2Fcuria.europa.eu%2Fjuris%2Fdocument%2Fdocument.jsf%3Fdocid%3D45388%26doclang%3DEN&usq=AOvVaw3BqCDVTJfTgijwI4TduXUz [aplūkots 11.04.2022.]

⁴¹ Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 4.marta spriedums lietā Nr. A420325415. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/253674.pdf> [aplūkots 11.04.2022.]

⁴² Padomes Direktīva 93/13/EEK „Par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos”. Pieņemts 05.04.1993.

⁴³ Torgāns K. Saistību tiesības : mācību grāmata. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2014.

naudas atmaksu.⁴⁴ Saprātīgs termiņš darbojas kā „atslēga”, kas šī termiņa pārsniegšanas rezultātā iedarbina pārējās divas patērētāja tiesības, kas iekļautas Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta pirmajā daļā.

Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedumā Nr. A42432307⁴⁵ ir noteikts, ka patērētājs izvēlas starp dažādiem likumā iekļautajiem savu tiesību aizsardzības mehānismiem. Tiesa sniedz padziļinātu ieskatu pareizai tiesību izlietošanas secībai. Kā jau iepriekš minēts, vispareizākā patērētāja tiesību izlietošanas secība pirkuma objekta neatbilstības līguma noteikumiem gadījumā būtu – pirmkārt, trūkumu novēršana vai nomaiņa, un otrkārt, iztektot saprātīgam termiņam, patērētājs var turpināt rīkoties jeb turpināt attīstīt savas tiesības attiecībā pret pirkuma objektu, kurš neatbilst līguma nosacījumiem, tas ir, cenas samazinājums vai līguma atcelšana. Tiesa sniedz savu skaidrojumu: „Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta trešās daļas 1.punktu, ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc preces pārdošanas, patērētājs ir tiesīgs vispirms pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs bez atlīdzības novērstu preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem (izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams). Tātad iespējamie prasījumi sarindoti šādā secībā: - lai ražotājs vai pārdevējs bez atlīdzības novērstu preces neatbilstību līguma noteikumiem, - vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, - vai apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci situācijā, ja arī tiktu atzīts, ka prece neatbilst līguma noteikumiem, tad no iepriekš minētā redzams, ka pieņemot lēmumu izvēlēts pēdējais prasījums, kas ir vislielākais, pilnīgi neizvērtējot pirmos divos. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka lietā nav ievērots arī samērīguma princips.” No šī sprieduma iespējams saprast un arī precīzi norādīts, ka: „Arī gadījumā, ja preces remonts netiek veikts saprātīgā termiņā, likums neparedz patērētājam tiesības prasīt preces apmaiņu pret citu tādu pašu vai ekvivalentu preci, savukārt pārdevējam to apmainīt.”

Izpētot šo skaidrojumu var novērot, ka tiesa joprojām saglabā optimālo patērētāju tiesību izlietošanas shēmu, tomēr iekļauj pirmajā prasījumā „kārtā” vēl arī prasījumu atlīdzināt izdevumus par neatbilstības novēršanu. Šāds prasījums joprojām ir pilnīgā saistībā ar neatbilstību novēršanu, tomēr to nodrošināšanu uzņemas pats patērētājs, nevis pārdevējs. Šāda situācija bieži sastopama obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas gadījumos, kad cietusī persona pati izvēlas sava auto remonta veicēju un apdrošinātājam

⁴⁴ Norbert Reich, Hans-Wolfgang Micklitz, Peter Rott, Klaus Tonner. (2014). *European Consumer Law*. Cambridge : Intersentia.

⁴⁵ Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedums Nr. A42432307. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/13416.pdf> [aplūkots 17.04.2022.]

iesniedz prasījumu atlīdzināt izdevumus par veikto remontu.⁴⁶ Šāda iespēja ir tikai vēlama, jo, pirmkārt, sniedz patērētājam lielāku pārliecību, ka neatbilstību novēršana tiks veikta kvalitatīvi un ievērojot saprātīgu termiņu, un, otrkārt, šāda opcija atvieglos pārdevēja darbu, kas nozīmē, ka viņš varēs, iespējams, pievērst lielāku uzmanību citiem prasījumiem, kā arī turpināt un uzlabot savu komercpraksi.

Turpinot analizēt spriedumā noteikto, lielas pārdomas izraisa pieteicēja nostāja par pirkuma objekta neatbilstību novēršanas un nomaiņas nevienādo dabu. Pirmšķietami liekas, ka ideālā gadījumā trūkumu novēršana pārdevējam izmaksās lētāk kā visa pirkuma objekta nomaiņa, kas tā arī varētu būt, bet patērētājam ir dota iespēja izvēlēties starp neatbilstību novēršanu un nomaiņu, un šo faktu apstiprina gan grāmatas „European Consumer Law” autori⁴⁷, gan Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts,⁴⁸ gan Patērētāju tiesību aizsardzības centrs⁴⁹. Tomēr pieteicējs uzsver, ka pirkuma objekta nomaiņa ir vislielākais no četriem prasījumiem, kam var piekrist, šāds prasījums pārdevējam izmaksā dubultā, tomēr Patērētāju tiesību aizsardzības likums ir pamatā balstīts uz patērētāju aizsardzību, kas nozīmē, ka samērīgums jāmeklē nevis prasījumu starpā, bet patērētāju neērtību un pārdevēja patērētā laika starpā.

Arguments par to, ka patērētājam izvēloties pirkuma objekta neatbilstību novēršanu nav iespējams prasīt tā nomaiņu gadījumā, kad iztecējis saprātīgs termiņš ir visai interesants. Autors iepriekš ir noskaidrojis, ka patērētājs, pirmkārt, iztekot saprātīgam termiņam var prasīt pārdevējam cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu un samaksātās summas atmaksu. Otrkārt, puses var vienoties par saprātīga termiņa pagarinājumu, ja pārdevējs paredz, ka neatbilstību novēršana vai nomaiņa aizņems vairāk par vienu mēnesi. Tomēr nav atrisināts jautājums vai patērētājs var izmantot jebkuru citu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.pantā iekļauto tiesību pēc saprātīga termiņa iztecējuma vai tikai cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu un samaksātās summas atmaksu, kā tas noteikts 28.panta piektajā daļā. Ir saskatāma problēma gadījumā, kad patērētājs vēlas lai pirkuma objektam tiktu novērsti trūkumi, bet pēc mēneša, kad joprojām pārdevējs nav pabeidzis tos novērst, patērētājs vēlas pirkuma objekta apmaiņu. Šāda prasījumu apvienošana pēc autora domām atkal nostāda puses nevienādās pozīcijās. Pārdevējs ir spiests iztērēt daudz lielāku

⁴⁶ Toms Apermanis. (2021). Studiju darbs II „Tiesības uz atlīdzības izmaksu OCTA likuma 26.panta kontekstā”. Pieejams:

<https://docs.google.com/document/d/1IUw5NUN5OtyoMa1X--86FdOIkwn5N13W/edit?usp=sharing&ouid=107516979392751818251&rtpof=true&sd=true>

[aplūkots 27.03.2022.]

⁴⁷ Norbert Reich, Hans-Wolfgang Micklitz, Peter Rott, Klaus Tonner. (2014). *European Consumer Law*. Cambridge : Intersentia.

⁴⁸ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 10.februāra spriedums lietā SKA-27/2010. Pieejams:

<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/16744.pdf> [aplūkots 25.03.2022.]

⁴⁹ I.pielikums

līdzekļu apjomu, lai apmierinātu patērētāja prasījumus. Iespējams, ka šāda prasījumu „apvienošana” jeb izvēle nebūtu iespējama, lai nodrošinātu iesaistīto pušu vienlīdzību. „Par tiesībām prasīt līguma atcelšanu, ja preces remonts netika veikts atbilstoši likuma 28.panta otrās daļas prasībām, norāda arī Direktīvas 1999/44/EK 3.panta 5.punkts, atbilstoši kuram patērētājs var pieprasīt līguma atcelšanu, ja pārdevējs nav izmantojis zaudējumu atlīdzināšanas līdzekli (ar to saprotama arī preces labošana) pieņemamā laikā vai ja pārdevējs nav izmantojis zaudējumu atlīdzināšanas līdzekli, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam. Tātad Direktīva paredz, ka patērētājam ir tiesības prasīt līguma atcelšanu, ja pastāv kāds no šiem apstākļiem.”⁵⁰ Senāta ieskatā šāda interpretācija atbilst arī Direktīvas 1999/44/EK mērķim panākt augstu patērētāju aizsardzības līmeni. „Ievērojot iepriekš izklāstītos argumentus, ja konkrētajā gadījumā patērētāja preces remonts netika veikts saprātīgā termiņā, neradot patērētājam neērtības, patērētājam bija tiesības prasīt preces pārdevējam preces pirkuma līguma atcelšanu un jau samaksātās naudas summas atmaksu.”⁵¹ “Ja preces remonts netiek veikts saprātīgā termiņā un neradot neērtības patērētājam, patērētājam ir tiesības prasīt preces cenas samazināšanu vai līguma atcelšanu un par precī samaksātās naudas summas atmaksu. Uz šādu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta pirmās un otrās daļas interpretāciju norāda likuma 28.panta trešā daļa, kas attiecas uz gadījumiem, kad preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc preces pārdošanas. Proti, 28.panta trešās daļas 2.punkts paredz, ka gadījumā, kad pārdevējs nevar saprātīgā termiņā novērst preces neatbilstību līguma noteikumiem, neradot neērtības patērētājam, patērētājam ir tiesības pieprasīt, lai pārdevējs samazina preces cenu vai atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par precī samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam preces nolietojumam. Tādējādi, ja jau likumdevējs ir paredzējis patērētājam tiesības prasīt līguma atcelšanu šādā gadījumā, vēl jo vairāk tiesības prasīt līguma atcelšanu sakarā ar patērētāju „apgrūtināšanu” remontu (kas nav veikts saprātīgā termiņā vai radījis patērētājam neērtības) patērētājam ir tad, ja preces neatbilstība līguma noteikumiem ir atklāta sešu mēnešu laikā no preces iegādes dienas, kā tas ir noticis konkrētajā gadījumā.”⁵²

Tātad, aplūkotajā spriedumā Nr. A42432307 arguments: „arī gadījumā, ja preces remonts netiek veikts saprātīgā termiņā, likums neparedz patērētājam tiesības prasīt preces apmaiņu pret citu tādu pašu vai ekvivalentu precī, savukārt pārdevējam to apmainīt” ir pilnībā pareizs. Saprātīga termiņa iztecējums rada patērētājam tiesības prasīt pārdevējam tikai cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu un samaksātās naudas summas atmaksu.

⁵⁰ Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedums Nr. A42432307. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/13416.pdf> [aplūkots 25.03.2022.]

⁵¹ Ibid.

⁵² Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedums Nr. A42432307. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/13416.pdf> [aplūkots 01.04.2022.]

Tīmekļa vietnē „europa.eu” arī ir noteikts, ka patērētāja prasījumi sarindoti un izlietojami hierarhiskā secībā. „Vairumā valstu ir tā sauktā "tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhija". Tas nozīmē, ka klientam vispirms jāprasa, lai jūs precī salabojat vai aizstājat, bet aizstāšanu var prasīt tad, ja remonts nav saprātīga iespēja (piemēram, pārāk dārgs).”⁵³

Ņemot vērā visu iepriekšminēto, iespējams secināt, ka aplūkotajos avotos sniegtā informācija sakrīt un ir tiešā saiknē ar Eiropas parlamenta un padomes Direktīvu 2019/771 „Par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem”. Direktīvā noteikts, ka „patērētājam principā nevajadzētu būt tūlītējām tiesībām uz cenas samazinājumu vai līguma izbeigšanu, bet patērētājam būtu jādod pārdevējam saprātīgs laikposms neatbilstīgās preces salabošanai vai nomaiņai. Ja minētajā termiņā pārdevējs precī nav salabojis vai nomainījis, patērētājam vajadzētu būt tiesīgam, ilgāk negaidot, pieprasīt un panākt cenas samazinājumu vai līguma izbeigšanu.” Ir saskatāms, ka tieši šādu sistēmu arī atzīst un piemēro Latvijas tiesas.

⁵³ https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/consumer-contracts-guarantees/consumer-guarantees/index_lv.htm [aplūkots 22.04.2022.]

SECINĀJUMI

Izstrādājot pētniecisko darbu autors nonāca pie šādiem secinājumiem:

1. Izpētot pirmkārt gan Latvijas, gan Eiropas tiesu prakses materiālus un salīdzinot tos kopsakarā ar normatīvo regulējumu, uz jautājumu, vai saprātīga termiņa ilgums var atšķirties vienādu faktisko apstākļu gadījumos, var atbildēt – jā. Piemēram, viena un tā paša mobilā telefona neatbilstību novēršana līguma noteikumiem vienam pārdevējam aizņems mazāk laika kā citam, jo viņam tajā brīdī, iespējams, nebūs neviena cita patērētāja prasījuma, vai viņam būs iespēja ātrāk iegūt aizvietojamās detaļas.
2. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.pantā nav noteikts saprātīga termiņa garums, kas nozīmē, ka nav zināms, cik garš būs saprātīgs termiņš, lai novērstu pirkuma objekta neatbilstību. Uz šo jautājumu par saprātīga termiņa garumu precīzas atbildes nav. Likumdevējs iekļaujot Direktīvas 2019/771 normas Patērētāju tiesību aizsardzības likumā ir saglabājis šo termiņu neregulētu, lai, kā noteikts Direktīvā: „Īstenojot šo Direktīvu, dalībvalstīm būtu jāspēj interpretēt labošanai vai nomainībai nepieciešamā saprātīgā laikposma jēdzienu”, katrā situācijā būtu nosakāms un piemērojams atšķirīga ilguma termiņš. PTAL 35.pantā tomēr ir iekļauts optimālais laika posms, kas nav par īsu un arī nebūtu par garu vairumā gadījumu, kurā jāiekļaujas, lai novērstu pirkuma objekta neatbilstības.
3. Autoram aplūkojot gan tiesu praksi, gan lietpratēju atsevišķās domas un uzdodot jautājumu - kā saprast cik garš būs saprātīgs termiņš, ir iespējams secināt, ka, pirmkārt, jāņem vērā apstākļi, ka saprātīgs termiņš nav precīzi neregulēts, tikai noteikts optimālais ilgums, kas ir 30 dienas, otrkārt, katrā situācijā saprātīga termiņa ilgums var atšķirties, tomēr vairumā gadījumu, un tā arī būtu pareiza rīcība no pārdevēja puses, pārdevējs sniedz informāciju patērētājam par to cik ilgu laiku aizņems pirkuma objekta neatbilstību novēršana līguma noteikumiem.
4. Atsaucoties uz iepriekšējo tēzi, ir iespējams izvirzīt secinājumus par to vai pārdevējam jāvienojas par saprātīga termiņa ilguma noteikšanu. Kā jau autors minēja, pārdevējam būtu jāvienojas ar patērētāju par termiņu, kurā pirkuma objektam tiks novērstas neatbilstības, kas arī notiek vairumā gadījumu. Tomēr, aplūkojot tiesu praksi, autors ir atradis gadījumu, kuros pārdevējs nemaz nesazinās ar patērētāju un neinformē par plānoto neatbilstību novēršanas ilgumu. Šajā gadījumā saprātīgs termiņš būs Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 35.pantā noteiktās 30 dienas, jeb kā noskaidrots darba gaitā, tas būs viens mēnesis, kuram iztekt, patērētājs savu pirkuma objektu atpakaļ nesaņēmis, varēs vērsties sākotnēji pie pārdevēja ar savu prasījumu vai arī tiesā.
5. Saprātīga termiņa jēdziena skaidrojums atrodams gan Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtajā daļā, gan Direktīvas 2019/771 preambulas 55) punktā. Patērētāju tiesību aizsardzības likumā iekļautas citas ģenerālklausulas, kas, šķiet, ir patstāvīgas un darbojas kā papildu nosacījumi patērētāju aizsardzībai, tomēr, tās kopsakarā norāda uz to cik garam gūtu jābūt saprātīgam termiņam. 28.panta ceturtajā daļā noteikts, „neradot neērtības patērētājam un ņemot vērā pirkuma objekta raksturu,

kā arī paredzamo tās lietošanas nolūku”, tātad termiņam jābūt tik garam, kas ņemot vērā pirkuma objekta raksturu un lietošanas mērķi neradītu patērētājam neērtības. Kā arī Direktīvā noteikts, ka „saprātīgam laikposmam labošanas vai nomaiņas pabeigšanai būtu jāatbilst īsākajam iespējamajam laikposmam, kas nepieciešams, lai pabeigtu labošanu vai nomaiņu”.

6. Uz jautājumu - vai saprātīga termiņa jēdziens ir nostiprināts arī citās tiesību sistēmās, iespējams atbildēt, ka izstrādājot pētniecisko darbu autors ir iepazinies ar Eiropas Savienības regulējumu, kas ir pamata regulējums saprātīgam termiņam, kurš pēc tam tiek iekļauts Eiropas Savienības dalībvalstu nacionālajos regulējumos, gluži kā Latvijā to ir iekļāvusi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kā arī Krievija, kaut arī ne Eiropas Savienības dalībniece, ir nostiprinājusi saprātīga termiņa jēdzienu, kas ir 45 dienas, likumā „Par patērētāju aizsardzību”.
7. Pirmoreiz saprātīga termiņa jēdziens ticis iekļauts Direktīvā 1999/44/EK, kuru dalībvalstis pamazām arī iekļāvušas nacionālajos regulējumos. Direktīvā šī termiņa jēdziens nav tik precīzi un skaidri iztulkots kā tas ir Direktīvā 2019/771, tomēr tas deva skaidrību par to, ka pārdevējs nevar pirkuma objekta neatbilstības līguma noteikumiem novērst mūžīgi, viņam ir jāiekļaujas periodā, kas nav precīzi noregulēts, bet kas būtu saprātīgs un pieņemams patērētājam. Pēc autora domām, šāds noteikums sniedz lielāku patērētāja aizsardzību, jo, iespējams, ļauj vieglāk pamatot prasījumus par pirkuma objekta neatbilstību nenovēršanu laikā un turpmāko rīcību

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Norbert Reich, Hans-Wolfgang Micklitz, Peter Rott, Klaus Tonner. *European Consumer Law*. Cambridge : Intersentia, 2014.
2. Torgāns K. Saistību tiesības : mācību grāmata. Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2014.
3. Civillikums: LV likums. Pieņemts 28.01.1937. Valdības Vēstnesis, 1937, Nr. 42.
4. Patērētāju tiesību aizsardzības likums: LV likums. Pieņemts 18.03.1999. Latvijas Vēstnesis, 1999, Nr. 104/105.
5. Закон Российской Федерации “О защите прав потребителей” (“Par patērētāju aizsardzību”. Krievijas Federācijas likums.) Pieņemts 09.01.1996. Pieejams: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjhy49v6f3AhXDSfEDHZdKAMYQFnoECAcQAQ&url=https%3A%2F%2Fdocs.cntd.ru%2Fdocument%2F9005388&usg=AOvVaw0DP9YzZ01A-BYSGmKrgmfW>
6. Eiropas parlamenta un padomes Direktīva 2019/771 par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem. Pieņemts 19.05.2019.
7. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām. Pieņemts 25.05.1999. Spēkā līdz 31.12.2021.
8. Padomes Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos. Pieņemts 05.04.1993.
9. Konsolidēts Eiropas Kopienas dibināšanas līgums. Parakstīts Romā 25.03.1957. Pieejams: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwinzNqx6672AhWSuosKHbTOCeYQFnoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Fvvc.gov.lv%2Fimage%2Fcatalog%2Fdokumenti%2Fkonsolidetsekligums-17.pdf&usg=AOvVaw0lrNHVCR8nMAxNYIKDRVln>
10. Līgums par Eiropas Savienības darbību. Pieņemts Pieejams: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjg317K72AhVooosKHyeZCW8QFnoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Feur-lex.europa.eu%2Flegal-content%2FLV%2FTXT%2FPDF%2F%3Furi%3DCELEX%3A12012E%2FTXT%26from%3DPT&usg=AOvVaw3Vo-FFMUXUnwdq3AoLAC1>
11. The Principles Of European Contract Law 2002 (Parts I, II, and III) . Pieejams: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiTivnq5bP2AhXwsYsKHYY_C1cQFnoECAgQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.jus.uio.no%2Fflm%2Ffeu.contract.principles.parts.1.to.3.2002%2Fportrait.pdf&usg=AOvVaw3QhGCoa1PCk5ApzYiRQSDL
12. MK noteikumi Nr.197 “Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze”. Pieņemts 28.05.2002.. Zaudē spēku 27.03.2004. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/62579-kartiba-kada-piesakams-pateretaja-prasijums-par-liguma-noteikumiem-neatbilstosu-precī-vai-pakalpojumu-un-organizejama>

13. MK noteikumi Nr.154 „Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze”. Pieņemts 23.03.2004. Zaudē spēku 09.08.2006. Pieejams:
<https://likumi.lv/ta/id/86125-kartiba-kada-piesakams-pateretaja-prasijums-par-liguma-noteikumiem-neatbilstosu-precu-vai-pakalpojumu-un-organizējama-preces-vai-pakalpojuma-eksperitize>
14. MK noteikumi Nr.631 „Kārtība, kādā piesakāms un izskatāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci vai pakalpojumu”. Pieņemts 01.08.2006. Zaudē spēku 01.01.2016. Pieejams:
<https://likumi.lv/ta/id/141276-kartiba-kada-piesakams-un-izskatams-pateretaja-prasijums-par-liguma-noteikumiem-neatbilstosu-precu-vai-pakalpojumu>
15. Eiropas Savienības Tiesas 2000.gada 27.jūnija spriedums apvienotajās lietās Nr.C-241/98 – C-244/98. Pieejams:
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiz87LD_fz2AhWXvYsKHavvA48QFnoECAwQAQ&url=https%3A%2F%2Fcuria.europa.eu%2Fjuris%2Fdocument%2Fdocument.jsf%3Fdocid%3D45388%26doclang%3DEN&usg=AOvVaw3BqCDVTJfTgjiwI4TduXUz
16. Eiropas Savienības tiesas 2008.gada 17.aprīļa spriedums lietā Nr. Nr.C-404/06. Pieejams:
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwvjv6I_px_L2AhVxSvEDHUFmAp4QFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Feur-lex.europa.eu%2Flegal-content%2FEN%2FTXT%2F%3Furi%3DCELEX%253A62006CA0404&usg=AOvVaw2l6aS-T1F-wH3J6CHNG8AK
17. Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 10.marta spriedums lietā Nr. A42493306. Pieejams:
<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/9083.pdf>
18. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 10.februāra spriedums lietā SKA-27/2010. Pieejams:
<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/16744.pdf>
19. Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 2.aprīļa spriedums Nr.A420465411. Pieejams:
<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/221080.pdf>
20. Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.aprīļa spriedums Nr.A420408112. Pieejams:
<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/125373.pdf>
21. Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedums Nr. A42432307. Pieejams:
<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/13416.pdf>
22. Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 4.marta spriedums lietā Nr. A420325415. Pieejams:
<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/253674.pdf>
23. Toms Apermanis. (2021). Studiju darbs II „Tiesības uz atlīdzības izmaksu OCTA likuma 26.panta kontekstā”. Pieejams:
<https://docs.google.com/document/d/1IUw5NUn5OtyoMa1X--86FdOIkwn5N13W/edit?usp=sharing&oid=107516979392751818251&rtpof=true&sd=true>

24. Andrejs Vanags: Cik ilgā laikā ir jāizpilda patērētāja prasījums saistībā ar nekvalitatīvu preci? Pieejams:
<https://pateretajs.lv/index.php/lv/skums/250-cik-ilg-laik-ir-jizpilda-patrtja-prasjums-saistba-ar-nekvalitatvu-precu>
25. Bez Tabu: “Cik ilgi var labot?!” Klients pikts par “robotsūcēja” atkārtotu garantijas remontu. Pieejams:
<https://beztabu.tv3.lv/nejedzibas/nu-cik-ilgi-var-labot-kliente-pikta-par-robotsuceja-atkartotu-garantijas-remontu/>
https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/consumer-contracts-guarantees/consumer-guarantees/index_lv.htm
26. Maksims Jegorovs par tehnoloģiju attīstīšanos. Pieejams:
<https://www.la.lv/5-tehnologiju-tendences-kas-mainis-pasauli-2020-gada>
27. Максим Иванов: Гарантийные сроки на ремонт. Pieejams:
<https://www.eduklgd.ru/zhaloby/garantijnye-sroki-na-remont.html>

PIELIKUMI

1.pielikums. E-pasts no PTAC.

Labrīt.

Paldies par Jūsu iesūtīto e-pasta vēstuli Patērētāju tiesību aizsardzības centram (turpmāk -PTAC).

PTAC iepazīšies ar Jūsu e-pasta vēstulē minēto un savas kompetences ietvaros informē, ka saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likumu (turpmāk - PTAL) patērētājs tiesīgs pieteikt prasījumu pārdevējam par preces neatbilstību līguma noteikumiem divu gadu laikā no preces iegādes brīža. Ja prece neatbilst līguma noteikumiem, tad patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai pārdevējs veic vienu no šādām darbībām:

- 1) novērs preces neatbilstību līguma noteikumiem;
- 2) apmaina preci pret tādu, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem, (apmainot preci nolietojuma piemērošanu PTAL neparedz)
- 3) attiecīgi samazina preces cenu;
- 4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu.

PTAL nosaka, ka vispirms patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai pārdevējs bez atbildības novērs preces neatbilstību līguma noteikumiem vai bez atbildības apmaina preci pret tādu, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem, izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams vai ir nesamērīgi.

PTAL paredz, ka prece apmaināma vai tās neatbilstība līguma noteikumiem novēršama bez atbildības (tajā skaitā bez preces nosūtīšanas, darba, materiālu un citu izmaksu atlīdzināšanas) un saprātīgā termiņā, neradot neērtības patērētājam un ņemot vērā preces raksturu, kā arī paredzamo tās lietošanas nolūku.

Likumdevējs konkrētu termiņu (dienu skaitu) preces neatbilstību novēršanai PTAL nav noteicis. Termins „saprātīgā termiņā” tulkojams sistēmiski PTAL ietvaros. Minētā likuma 35.pants noteic, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu. Tiesas ieskatā šī norma netieši norāda uz to, kas ir vērtējams kā saprātīgs termiņš, proti, 30 dienu termiņš.

Vienlaicīgi PTAC informē, ka papildus konsultāciju var saņemt arī zvanot uz PTAC konsultāciju tālruni: 65452554, (Pirmdien – Ceturtdien no plkst.8.15 – 17.00, Piektdien no plkst. 8.15 – 15.45).

Šajā e-pastā sniegtā informācija ir konsultatīva rakstura un nav uzskatāma par iestādes oficiālo viedokli!

Ar cieņu

Arnis Savko
Patērētāju tiesību aizsardzības centra
Daugavpils reģionālās pārvaldes vadītāja vietnieks

Tālrunis: +371 68806551
Arnis.Savko@ptac.gov.lv
Rīgas iela 54a, Daugavpils, LV-5401, Latvija
Mājaslapa: www.ptac.gov.lv
Seko mums: twitter.com/PTACgovLV
<https://www.facebook.com/ptacgovlv/>

2.pielikums. Aptauja

	Cik ilgs, jūsuprāt, ir Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtnā daļā iekļautā saprātīga termiņa ilgums, cik ilgam tam vajadzētu būt?
Persona 1	Manuprāt, nav noteikts viens konkrēts termiņš, tas varētu būt aptuveni mēnesis. Man gribētos, lai maksimālais termiņš tiktu saīsināts līdz 3 nedēļām.
Persona 2	Iespējams šis termiņš ir divas nedēļas līdz vienam mēnesim. Protams, gribētos, lai šis termiņš būtu pēc iespējas īsāks, tomēr gribas arī, lai preces remonts būtu kvalitatīvs, tātad tam vajadzētu palikt nemainīgam.
Persona 3	Diemžēl nekad neesmu nodevusi preci remontam vai nomainīai, tāpēc nezinu cik ilgā laikā šī darbība jāveic, tomēr, ja gadītos šāda vajadzība, noteikti vēlētos, lai termiņš nebūtu garāks par 1 mēnesi.
Persona 4	Man šķiet, ka šis termiņš ir ap 1 mēnesi, šķiet loģiski. Bet vienmēr ir prieks, kad prece tiek atgriezta ātrāk, tas ir iemesls novērtēt pārdevēja pūles un tikai palielina viņa reputāciju.
Persona 5	Nemācēšu teikt, bet , iespējams, ja tas nav noteikts precīzi, tad katrā situācijā tas var atšķirties. Manuprāt, šim termiņam būtu jābūt pēc iespējas īsākam, lai patērētāji būtu apmierinātāki
Persona 6	Nezinu cik tas ir garš, bet spriežot pēc tā, ka pārdevējam jāveic kādas preces remonts, iespējams tas nevarētu būt ļoti īss, tātad, minējums, 40 dienas. Es domāju, ka tam jābūt tik garam, cik pārdevējam ir nepieciešams, lai salabotu preci.
Persona 7	Tas ir aptuveni 2 nedēļas līdz 1 mēnesim. Tāds ilgums ir ļoti piemērots, manuprāt, to nevajadzētu saīsināt.
Persona 8	Ilgums var atšķirties. Ir gadījies, ka nedēļas laikā pārdevējs veic remontu, tomēr tas tā nebūs katru reizi. Protams, jo ātrāk prece salabota, jo ātrāk varu atkal to lietot, bet sasteigt arī nav vērts.
Persona 9	Varētu būt 30 līdz 40 dienas, neesmu drošs, bet tas nenozīmē, ka pārdevējam ir jāizlieto viss šis termiņš. Es savu preci vēlos saņemt un lietot pēc iespējas ātrāk.
Persona 10	Nezinu cik garš ir šis termiņš, bet, manuprāt, tas nav noteikts precīzs, jo katras preces remonta ilgums atšķiras un nav iespējams to noregulēt. Gribētos, lai tas būtu īsāks.

3.pielikums. Aptauja

	Kāda ir jūsu pieredze ar preces nodošanu pārdevējam remonta veikšanai un saņemšanu atpakaļ? Vai pārdevējs ievēroja saprātīgu termiņu?
Persona 1	Esmu vienreiz nodevis iegādāto preci atpakaļ remonta veikšanai. Pārdevējs man preci atdeva atpakaļ pēc divām nedēļām. Manuprāt, remonts tika veikts ļoti saprātīgā laikā.
Persona 2	Nēesmu neko atdevusi remontam, tomēr nododot preci atpakaļ pārdevējam ar atklāto bojājumu prece tika samainīta pret tādu pašu divu dienu laikā.
Persona 3	Nesen atgriezu pārdevējam skaņas iekārtu remonta veikšanai, pārdevējs konstatēja defektu, bet nenovērsa. Pēc divām nedēļām preci saņēmu atpakaļ. Pēc saņemšanas atkārtoti pieprasīju remonta veikšanu.
Persona 4	Esmu atgriezis mobilo telefonu vairākas reizes ar vienu un to pašu defektu, pārdevējs ir veicis remontu ātri, tas ir ne ilgāk par divām nedēļām, tomēr problēma tā arī netika novērsta.
Persona 5	Mana pieredze ir ļoti laba. Esmu atgriezis iegādāto skaļruni pārdevējam, lai novērstu tā akumulatora pārāk ātru izlādēšanos, un šī problēma tika atrisināta mazāk kā trīs nedēļu laikā.
Persona 6	Esmu atgriezusi pulksteni, kas pārstāja rādīt. Pārdevējs to pieņēma pieprasot pirkuma čeku un salaboja trīs nedēļu laikā.
Persona 7	Mana pieredze nav visai laba. Atgriežot preci, pārdevējs uzsvēra, ka defekts radies nepareizas lietošanas rezultātā. Prece nebija dārga, negribēju turpināt strīdu.
Persona 8	Atgriezu mobilo telefonu, jo atklājās defekts. Aptuveni mēneša laikā telefons tika salabots. Tekošo mēnesi pārdevējs izsniedza līdzīgu telefonu, lai es varētu sazināties.
Persona 9	Atgriezu auto detaļu pārdevējam. Pārdevējs pats pirmais uzstāja nevis veikt remontu vai preci nomainīt, bet vienīgā iespēja bija līguma atcelšana un naudas atgriešana. Tomēr preces atgriešana ar pakomāta starpniecību bija apmaksāta un nauda tika atgriezta ļoti ātri.
Persona 10	Esmu atgriezusi virtuves tehniku. Pārdevējs to salaboja nedēļas laikā.

DOKUMENTĀRĀ LAPA

Bakalaura darbs „Saprātīga termiņa jēdziens un noteikšana Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 28.panta ceturtās daļas kontekstā”

izstrādāts LU Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi un izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti.

Autors: () Toms Apermanis

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: docents Dr. iur. V.Mantrovs ()

Darbs iesniegts Civiltiesisko zinātņu katedrā